

LIETUVIAI AMERIKOJ.

Parasze Fr. Jonas.

— Tasa. —

Aplinkines New Yorko.

Didesnysis New Yorkas.

Gavime kunigo Brooklyno ir New Yorko lietuviai teipgi turėjo daug rupeczio, kadangi Brooklyno vyskupas su priėmimu kunigo dabar buvo dideliai atsargus. Tik 1895 metuose szv. P. Marijos parapija gavo už kleboną kun. Kriaučiuną, kurs 1898 m., Spalių mėnesij, mirė. Uždėjus naują lietuvizką parapiją, kun Juodiszius nebegalėjo ilgiaus užsilaikyti, taigi pardavęs „lotus“ ir „sklepą“ buvusios szv. Traicės, o paskiaus szv. Jurgio parapijos, iszsikraustė isz Brooklyno. Lietuviai senos savo vietos nuo jo neatpirko, tik randavojo del savęs bažnytėlę ant Grand str., Brooklyn. E. D.

Dabartiniam laike priguli prie Brooklyno lietuvizkos parapijos per 800 sąnarių (vyriszkos lyties). Turtas isznesza \$9.000 in cash, kurie pinigai surinkti del pirkimo atsakančios bažnyczios. Bažnytiniai aparatai kasztavo į \$1500.

Isz draugysčių seniausia yra —

Szv. Kazimieriaus draugystė New Yorke, uždėta 1 d. Sausio 1875 m., uždėdant tebuvo tik 7 sąnariai, dabartės turi sąnarių apie 180, o draugystės turtas isznesza į \$2600.

Szv. Juozapo dr. Brooklyne, uždėta 1886 m., 5 d. Rugsėjo, prasidėjo su 20 sąnarių, dabar skaito į 210. Turtas isznesza \$2921. Szios dvi draugystės bus veikone turtingiausios lietuvizkos pagalbinės draugystės visoj Amerikoje.

Sz v. J u r g i o B r o o k l y n e, susitvērē 12 d. Kovo 1893 m., skaito apie 80 sąnarių, turtas \$700.

G e d i m i n o draugystē Brooklyne, nuo 1894 m., sąnarių 40, turtas isznesza \$600.

V y t a u t o draugystē Brooklyne, nuo Balandžio 1898 m., sąnarių apie 30.

Tos penkios yra pagelbinės draugystės ligos ir mirties.

M i l d o s g i e d o r i ų d r a u g y s t ē, New Yorke, suorganizuota 1894 m.. Mieriu draugystės yra lavinimasi giedojime. Pradžioj buvo į 40 sąnarių, da'r apie 20.

T e a t r a l i s z k a i — m u z i k a l i s z k a d r a u g y s t ē, uždėta per rupestį J. Moliuszio ir J. Giegžno 1898 m., skaito sąnarių apie 24.

„S. L. A.“ kuopos laikosi Brooklyne E. D., South Brooklyne ir New Yorke, nuo 5 d. Spalių, 1895. — Isz darbininkiskų susiriszimų po keletą kartų terp New Yorko ir Brooklyno kriauczių buvo tveriamos „unijos“, ypatingai laike straikų. Didžiamjame New Yorke politiszkuose reikaluose lietuviai turi 5 kliubus, isz tų 2 republikoniszki, 2 demokratiszki ir vienas, užsidėjęs 1898 m., socialistiszkas. 1)

Daugiausiai Didžiamjame New Yorke yra lietuvių dirbanczių prie kriauczių. Nors yra daug ir szejp turinczių visokius darbus, — prie cukernių, prie dirbtuvių, prie gatvių etc. Kriauczystē vienog yra fachavas lietuvių užsiēmimas. Kriaucziszki darbai Amerikoj eina suvis kitaip nei pas mus Lietuvoj. Drapanų krautuvės laiko tam tikrus kirpėjus, kurie pagal paskiausias madas kerpa drapanas ir szimtais arba tukstancziais atiduoda jas ant kontrakto į teip vadinamas sziopas (shop). Sziopas užlaiko „bosai“ (boss — perdėtinis, gaspadorius), kurie vėl nuo savęs ima durbinžkus ir moka jiems už pasiutus rubus ant dienų, nedėlių arba tankiausiai nuo stukių. Pradedantis mokintis uždirba apie 4 dolerius ant nedėlios, mokąs darbą prigulincziai, nuo \$10 — \$20 ant nedėlios, jei visą laiką dirba, bet nelaimē, kad Amerikoj darbuose visokios kliutys pasitaiko.

Lietuvių, kurie užlaiko savo sziopas Brooklyne yra 40, o New Yorke 9, isz tų vieni dirba su daugiaus maszinų (nuo

1) Žinias rinko ir suteikė J. Giegžnas ir J. Moliuszis.

3 iki 20 maszinų) ir laiko didesnį skaitlių darbininkų, kiti vėl mažesnį. Viso, pagal suraszytą skaitlių iszpuola, kad lietuviszkose Didžiojo New Yorko sziopose dirba apie 1945 darbininkai, skaitant dirbanczius prie maszinų, prie proso ir prižiurėtojus, tarp tų moteriszkujų yra apie 5 procentas, t. y. apie 391. Pas lietuvius tankiausiai dirba lietuviai, bet kartais pasitaiko ir kittaucziai, — žydai, italijonai ir kitoki, yra vėl lietuvių, dirbanczių svet n taut szkose sziopose 1).

Kietųjų anglių dirbtuvėse mokestis teip nelevyruoja, kaip kad prie kriauciszku darbų, todėl ir straikai czion buna tankus. Pirmiausiai lietuviszkieji Didžiojo New Yorko kriaucziai pradėjo risztis į „uniją“ 1886 metuose, apie ką ir „Lietuviszkame Balse“ randame žinią. Darbininkams besivienijant ir „bosai“ pradėjo tverti „uniją“, o jau matyt, jog ir tada buvo keletas lietuviszku „sziojų“, kad nekoks Kavaliauckas ragino lietuvius „bosus“, kad prigulētu prie žydiszkos „bosų“ unijos. Uždarius „bosams“ sziopas, lietuviszkieji darbininkai susitarę užsidėjo savo vieną ar dvi darbininkiskas „kompanijas“ ant soci'aliszko pamato, visi lygiai dirbo, lygiai pelną dalinosi 2). Szita unija vienog gan greit paio.

Darbininkiszka kriauczių unija arba „Knights of Labor“ užsidėj' 1894 metuose. Pradžią davė, kaip pirmu kart teip ir dabartės antru kart, žydai, paskui juos ir lietuviai pradėjo tverti savo lietuviszkąją szaką (n. branch 82). Prezidentu buvo Jonas Merkevyčius. Pradžioj, į mėnesį laiko po užsidėjimo, prigulėjo į 800, o da bent $\frac{1}{3}$ to buvo „skabsų“ (scab neunistai). Dabartiniam laike skaitlius prigulinczių sumažėjo apie ant 100 3).

Nors „licences“ Didžiamjame New Yoke yra brangios, po \$800 ant metų, lietuviszkųjų karcziamų visgi randame czion net 9, isz kurių tik du szinkuoja savuose namuose, o kiti karcziamas randavoja, mokėdami nuo \$25 iki \$100 randos per mėnesį. — Mėsinydzių arba krautuvių su valgomais daigtais yra net 7, mokanczios randos nuo \$15 iki \$25. Viena yra didelė lietuviszka krautuvė siuvamųjų maszinų, keturi ar pen-

1) Žinias padavė J. Matulevyčius.

2) „Liet. Balsas“ 1886, p. 78. 3) J. Matulevyčius ir kiti.

ki „sztoreliai“ mažmožių ir cigarų. Sziaucziai su mažomis sziauczystės krautuvėlėmis yra 2. Barbieriai 2.

Savus namus turi 12 lietuvių, kurių vertė isznesz į \$83.000, apart to keliolika isz lietuvių yra pirkę „lotus“ New Yorko pakraszcziuose New Jersey, New Castle, Long Island, tų vertė sieks į \$10.000 1)

E l i z a b e t h P o r t. Apraszyme New Yorko apie-
linkių nesilaikysime urėdiszkai — valstijiszko padalinimo, tik
rašzysime pagal artumą vietų. Teip, artymiausia Didžiojo
New Yorko lietuviszkoji kolionija yra Elizabeth Port, (N. J.)
New Jersey (N. J.), Newark (N. J.), Passaik ir kitos, New
Jersey valstijoje.

Elizabeth'o miestas 10 angl. m. nuo New Yorko, už van-
denio, yra gan didelis, o Elizabeth Port, yra tik jo dalis.
Lietuviai pradėjo czionapsigyventi apie metus 1878 minėtinai,
kad Singeris įstatė Elizabeth Porte siuvamųjų maszinų dirb-
tuvę, garsią ant visos pasaulės. Daugiausiai lietuvių ir da-
bartės dirba Singerio dirbtuvėje, kiti dirba szeip fabrikuose:
prie „pump works“ (prie pŏmpų), prie dirbtuvių karų (car
shop) ir pamarėj prie iszkrovimo anglių (coal dock). Uždar-
biai Singerio dirbtuvėj gan geri, darbinėkas ima nuo \$1.50 iki
\$2.50 ant dienos.

Lietuvių Elizabeth Porte yra viso į 70 szeimynų, dirban-
czių vyrų viso bus į 250, o ypatų viso į 421. Apart to yra
czion į 10 lietuviszkų szeimynų sulenkėjusių. Lietuvių pro-
testonų teippat bus į 12 szeimynų; 8 pavieniai. Latvių į 30
ypatų.

D r a u g y s t ė s pagelbinės yra trys:

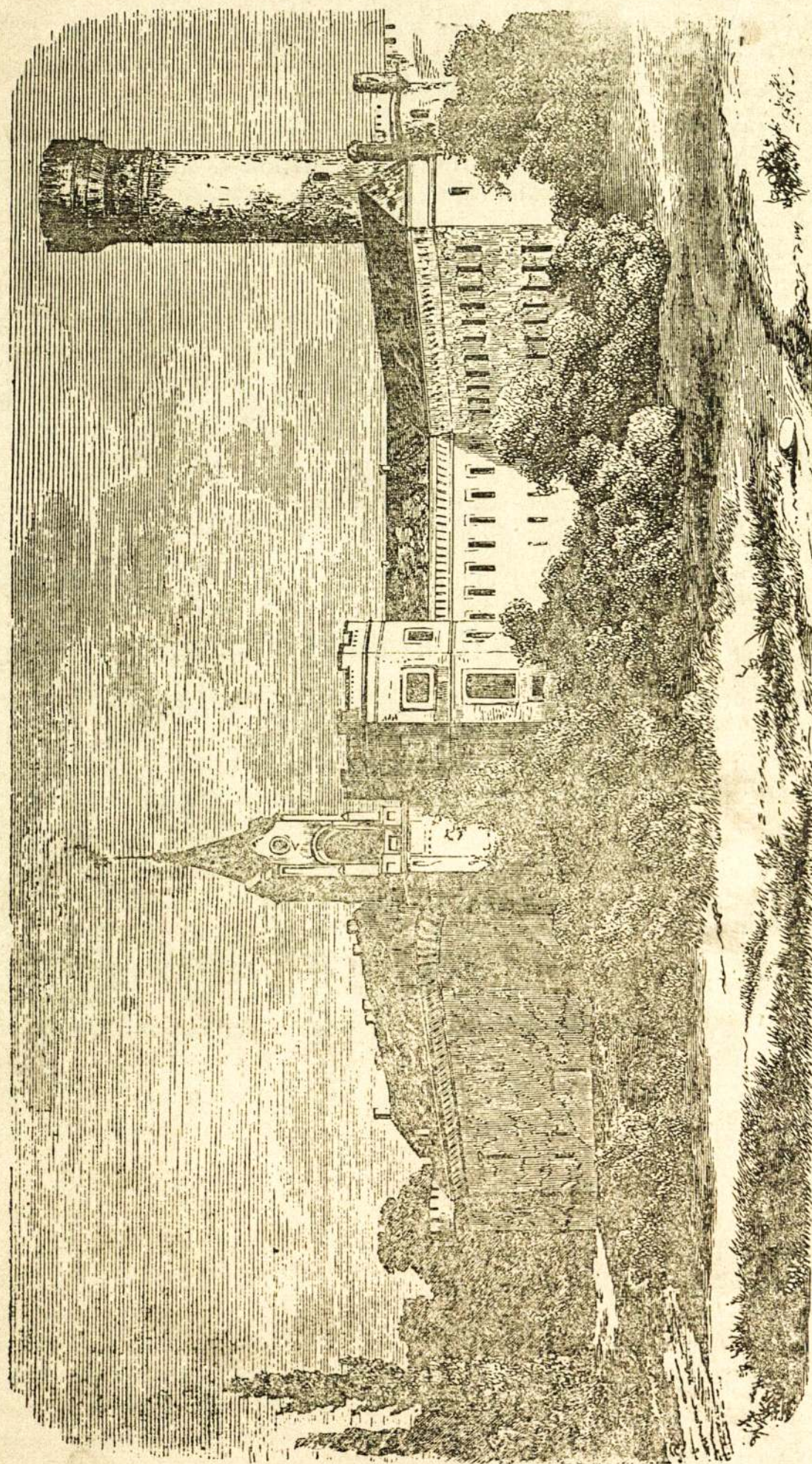
S z v. K a z i m i e r i a u s užsidėjusi metuose 189..
skaityto sąnarių į 49.

S z v. P e t r o ir P o v y l o B l a i v y s t ė s, 1898
m. pradėta, sąnarių į 13, uždėta tuoj paio.

S z v. J u r g i o, pradėta m. 189..., sąnarių apie 43.

Yra teipgi politiszkas independent kliubas, 95 sąnariai.
— S. L. A. kuopa, ir kuopa T. M. D. — Paskutiniame laike
bandyta uždėti kliubą soci'alistiszką.

1) Tas pats J. Giegžnas, Moliuszis ir k.

RAUDONĖ (paveikslėlis pieštas iš notūros).

Raudone.

Žemyn nuo Gelgaudiszkės, ant tiesiojo Nemuno kranto, guli dvaras R a u d o n ė, savastis kokio ten svetimžemio, apsivedusio su maskalka. Rumai, kuriu se gyvena dyaro savinika, perstatyti ant paveikslėlio, yra perdirbti iš senoviszkos tvirtynės, statytos XIV amžiuje. Forma rumų gyvai palikta senoviszka, pamatai tie patys, bokštai ir sienos veik visur tos pat. kaip jas budavojo kryžiai.

Istorijoje randame pamnėta, kad Raudonėj kovėsi su kryžiais Kestutis, Vytautas ir kiti garsūs viduri-

niuse amžiuose lietuvi-zkiejie didvyriai. Laikuose Zygmanto Augusto Raudonė buvo savasezia nekoko vokiecio Kirszen-teino, sziadien priguli teipgi svetimtaucziams stacziatikams.

Atsilankant Raudanę, pasitinka turistą sargas, rusas, kurs iszrodęs puikiai isztaisyta soda, senas rumų sienas, veda pagalios į salėj rumų įtaisyta stacziatikiszka koplyczia, kurioje rodo visokias pravoslavnas ikonas ir pasakoja, kokie garsingi polai laikė eziomolebna. O! visas mūsų senobiszkas liekanas terszia ... maskoliai.

Ringaudas (Rinvaldis) D. L. K.

Pirmutiniu didžiu Lietuvos kunigaikszcia pagal metraszezius buvo Ringaudas (Rinkvaidis), Kernavos kunigaiksztis, kuris vieszpatavo 1230 m. — 1240 m..

Narsus ir gausus buvo tas didvyris. Matydamas latvių ir prusų nelaimę, suprato jis, jog tada tik Lietuva pasilikis tvirta ir galinga, kada susivienins, kada visi maži kunigaikszciai klausys vieno vado ir sutvers viena vieszpatystę.

Ringaudas troksztamas labo del savo tėvynės, pakvietė daugelį mažų kunigaiksztysezių į Kernavą, to laiko Lietuvos sostapilį, pakėlė didelę puotą, tris dienas ir tris naktis vaiszino savo svcezius. Turėdamas daugelį szalinikų isz savo pusės, o teipgi giriamas nuo visų už savo narsumą ir protingumą, pasitikėjo, jog ant teip skaitlingo susivažiavimo datirs savo mierio, tai yra pasilikis didžiu kunigaikszciu.

Ant susirinkimo laike puotos per-

statė vieszai vargingą padėjimą tame laike Lietuvos: paojų nuo kryžių ir rusų, kurie nuolat užpuldinėjo Lietuvą, parodė jiems, jog kitaip tėvynė neatsigins nuo neprietelių; kad nesusivienins, kad nepripažins viena kunigaiksztį už vadovą ir vieszpatį visos žemės. Buvo ant to laiko geru ir aiskiu paveikslu Prusija ir Latvija. Visi kunigaikszciai pripažino bekalbancziui Ringaudui tiesą. O kada parėjo ant rinkimo, tai visi vienu balsu aprinko Ringaugą pirmu didžiu kunigaikszciu Lietuvos.

Szis susivienijimas Lietuvos mažų kunigaiksztysezių atsitiko apie 1229 m. Nuo to laiko prasidėjo darbai Ringaugo. Jis szaukia visus Lietuvos kunigaikszcezius po viena karuna, nepriklausancezius ar gervuoju prikabino, arba privertė pasiduoti. Tokiu budu į trumpą laiką Ringaugas pasiliko vieszpacziu visos Lietuvos. Matydamas savo galybę dabar drąsiai

gynė rubežius Lietuvos, bekovodamas su neprieteliais.

Nežina to, Ringaudas pasiryžo praplatinti rubežius savo žemės. Su kunigaikščiais rusų daugybę kovų tutėjo; pirmu inė yra žinoma atsilikusi netoli Naugardo, potam Baltgudijoj ir pagal Pagirių upes. Rusų kunigaikščiai, matydami augančią galybę Lietuvos, pasiryžo nusilpninti ją ir padaryti galą vieszpatavimui Ringaud. Ir taip susitarę, surinko didelę kariūmenę ir įpuolė į Lietuvą plėszė, degino ir žmones į nelaisvę gabeno. Ringaudas iš nežinių susitiko su kariūmene rusų, palei Nemuną. —

Kilo baisi kova. Rusinų kariūmenė buvo skaitlingesnė, bet lietuvių tvirtumas ir neiszpasakytas narsumas gavo virszų. —

Rusai, matydami pergalę lietuvių, išsigandę pradėjo bėgti nuo lauko kovos. Lietuviai inirszę vijosi bėgančius ir be milaszirdystės žudė. Daugelis rusų kunigaikščių ir narsių didvyrių ant vietos galą gavo, kiti pavyti tapo nudaigotais, o muszio laukas apsidengė tokia daugybe lavonų, juog žmonės tą vietą iš gudiszko Mogilna (kapais) pavadino.

Kada apie pergalę po Mogilna daėjo žinios pas Rygos kardinikus — vokiečius, tie nežinojo ką daryti. Piktumas, užvydėjimas ir nerimastis neturėjo rubežių. Rėkė piktu balsu: gana stabmeldžiams (pagonims) vieszpatanti, atėjo laikas, idant kartą jiems galą padaryti. Nuo popiežiaus kardinikų žokonas iszmeldė daleidimą apszaukti kryžiaus kovą, ant ko turėjo tiesą rinkti po visą krikščioniszką svieta kariūmenę del panaikinimo stabmeldiszkos Lietuvos. Surinko daugybę didvyrių

iš visų szalių Europos ir, po vadovyste paties kardinikų mistro Volkvino, ištraukė skaitlinga jų kariūmenė prieszais lietuvius.

Szi vokiečių kariūmenė, pagal nuomonę vokiečių, turėjo į dalkes sumuszti lietuvius.

Ringaudas, žinodamas tvirtumą ir piktumą kardinikų, nesnaudė, bet rengėsi į kovą. Paszaukė visus į kariūmenę, namuose liko tik moters, seni ir maži. Lietuviai mat suprat, juog tada tik atsiginis nuo prieszų, kada visi išzvien nesz savo turtą ir gyvastį ant aukuro tėvynės. Užtai lietuviai nieko nesigailėjo del savo liuosybės ir tėvynės, lietuvinikas neszė paskutinį noragą į kalvę, idant raguotinę arba kirvį nusikaltu ir juomi eitu vokiečius muszti. Dvi žiemas medžiojo po muszkus muszdami briedžius ir taurus, su meszkomis ir szernais grumėsi, idant narsiais pastotu. Kiti žirgus madrino, saidokus taisė, kardus galando, idant į karę drasiais ir narsiais stotu.

Pradžioj pavasario jau Ringaudas, surinkęs didelę kariūmenę, ištraukė priesz kryžiuokus, apsirinkęs atsakomą vietą girioj terp pelkių, kur nelenavas inėjimas abazu apsisotojo. Prieszais kryžiuokus iszsiuntė neskaitlingą kariūmenę iš raitelių, kurie turėjo pastoti kelią kardinikams, o laike susitikimo, trauktu artyn abazo.

Kardinikai, matydami prieszų kariūmenę silpną, kuri neįstengia į atvirą kovą stoti, panorėjo staiga užpulti ir sunaikinti. Lietuviai ant iszmudrintų žirgų lengvai galėjo prasiszalinti ir užkabinėdami savo prieszą greitai pasprusdavo į užpakalį. Tokiu budu kardinikus į pasiutimą įvesdavo. Ant galo atėjo ruduo, Mistras įpykęs pasiryžo, kad ir žiema-

RINGAUDAS DIDIS LIETUVOS KUNINGAIKSZTIS.

vot Lietuvoj, nes turys sunaikinti kariūmenę, ant galo tropijosi jiems atrasti girioj lietuvių abizą, iš kur jau lietuviai nesijudino, tik drąsiai stoto prie žūti ir akį. Tai buvo po Akmenės, tą dieną pripuolė Szv. Maurice.

Kova prasidėjo anksti rytą, vokiečiai, pasiukędami ant savo spėkų, išmikiintų ir narsių didvyrių, surinktų iš visų szalių Europos, dang nepausė, su didžiausiu drąsumu ir narsumu puolėsi ant lietuvių. Lietuviai žinodami visas klumpes vietas lengvai galėjo apsilenkdamieji vilioti kardinikus į pelkę. Pirmas užpuolimas dėl vokiečių buvo nelaimingas, kardinikų kaimenė su narsiausiais didvyriais įklimpo į pelkę, kur daugelis galą gavo nuo lietuviszkų raguotinių. Mistras, matydamas nepasisekimą, teip iniršo, jog prisakė, ar žut ar but, bet užpult iš visų pusių ir gelbėt skętančius pelkėj. Tada prasidėjo baisi kova, čia lietuviai parodė visą savo narsumą ir vikrumą, statė jie prie prieszkardinikus geležines krutines, savo raguotines, saidokus, tvirtas kumszežias ir akmeninius kujanus. Lietuviai kovėsi su neprieteliu baisiai tvirtu ir tukstantį kartų geriau apginkluotu. Lietuviai liejo kraują už tėvynę už liuosybę, dėl jų buvo garbė padėt gyvastį dėl savo motinos Lietuvos, už tai ir narsumas jų buvo neiszpasakytas. Kova tęsėsi kiaurą dieną, nežinia buvo, kuri pusė išžlosz. Lietuviai pasiryžo visi mirti ant vietos kovos, nė kaip gėdą apturėti. Kryžiškai teipgi su baisum pasintusių piktnu, nenorėdami apmanda turėti nuo zokono, pasiryžo su tokiu jau narsumu but pergalėtojais arba regėti smertį.

Ta nei-zpasakyta kova teip buvo baisi, jog vienas iš vokiečių rąstinių, apraszydamas tą kovą, pavadina jos vietą „pelkės smerties“. Kiek ten lietuviszkų galvų krito nuo

kardo vokieczių, — o kiek žaizdų apturėjo nuo kulų; tiek vokieczių sužeistų raguotinėmis, pritrenktų akmeniniais kujanais pamažu vaitodami leido dvasią. Teip baisiai kaujantės jau atejo vakaras. Kada mistras pamatė, jog saulutė jau ant laidos, o kova kaip koks verdantis katilas, viskas buvo susimaiszė, nieko nebuvo matyti, kaip tik smertis, rikšmas, vaitojimas ir prakeikimas. Norėdamas padrašinti saviszkus szoko pats į kovą su riksmu: „Szventas Maurice padėk!“ Inirszę kareivniai du su didesniu narsumu kovėsi visi rėkdami: „Szventas Maurice padėk!“ Pats mistras įpuolęs į eilės kapojo galvas lietuvių kaip kopustus, bet čia jis susitiko su vienu lietuviu, milžinu, kurisai vienu kircziu savo kuojo parblokszdamas mistrą, sutrupino jojo makaulę; vokiečiai deldiai nusigando, regėdami smertį savo mistro, pradėjo nekurie bėgti, čia vokieczių eilės paio, lietuviai pradėjo apgalėti.

Pasidarė tarp neprietelių baisus maizzinys: vieni rėkė „Szventas Maurice!“, kiti „Ar-Je, Ar-Je!“ bet niekas neszelpė, lietuviai ėmė virszų, vokiecius žeidė ir galabino. Ant galo vokieczių eilės visai paio, tada lietuviai bėgancius būsai pjovė ir žudė; raguotinėms mulūzus, rovē iš žemės aržuolinius baslous ir tais baisiai žudė. Mažai vokieczių per Dauguvos upę persikraustę pasilėpė Vidžemėj.

Paczių ricierių tukstantis ant vietos krito, 48 kardinikai galą gavo toj kovo, o knechtų skailius nesuskaitomas.

Tos dvi pergalės po Mogilna ir Akmenės padarė Lietuvą garsingą Europoj.

Ringandas pabaigė savo garsingą vieszpatavimą 1240 m., palikdamas du sunus: Aržvilką ir Mindaugą.

J. Grinius.

Ar buvo Krivė — Krivėzių?

Metuose 1896 A. Mierziński, Pažiūrėkime, kaip Dusburgas tą dalenkas, išleido knygą, po vardu „Mythologiae Lithuanicae Monumenta, część II“. Toj knigoj, kalbėdamas apie Dusburgą, senovės Kryžiuokų kronikierių. Mierziński tvirtina, bukas anas Dusburgas klaidžiai aprasžė savo kronikoj apie vyriausiąjį Lietuvos kunigą „krivė“ pridudamas jam per daug didelę galybę ir valdžią; pasakius ta klaida girdi įėjo į historiją. Garsas n. 34, 1898 m., straipsnijs. „Ar buvo Krivėzių Krivaitis?“ atkar-tojo trumpai darodymus Mieziński, kuriuos grupavo teip.

Mierziński sako:

1, Senovės vyriausi Lietuvos kunigai negalėjo vadintis Krivėzių Krivaicziais; vadinosi greicziau Kripėmis;

2, Bet ir tokį vardą vargiai neszioldavo; greicziaus, kad „Krivė“ buvo tai pravardė Ramuvos kunigo.

3, Dusburgas sako, kad Ramovoj (Prusuose, Provincijoje Natraujoj) gyvenanczio „Krivės“ klausė prusai, lietuviai, latviai... taigi prilygina to „Krivės“ valdžią prie valdžios popiežiaus, o jo vietą gyvenimo „Ramovą“ prie Rymo; per tą palyginimą ir pasidarė visos anos klaidos.

Nebudamas istorijo specialistu, negaliu priderancziai kritikuoti žinovą senovės dėjų, Mierziński, bet kad buvo Lietuvoj „Krivė“, kunigas ant kuniguczių, sudžia ant žemesniųjų sudzių, krivė ant krivaiczių; apie tai neabejoju. Pats Mierziński pripažinstą, kad Dusburgas visoj savo kronikoj neiszmislinėjo faktų (pusl. 23), tuom labjaus neturėjo reikalo iszmislinėti fakto, kas link stabmeldiszko Prusų surėdymo ir valdžios.

Pažiūrėkime, kaip Dusburgas tą dalyką apraszo.

„Buvo terpu tos isztvirkusios tautos (t. y. prusų Natraujoj) vieta, vadinama Ramavas turinti savo vardą nuo Romos, kur gyveno nekuris teip vadinamas Krivė, kurį (žmonės) garbino, kaip (katalikai garbina) popiežių, nes kaip popiežius rėdo visatinę bažnyčią tikincziųjų, teip linktelėjimo ano (krivės), nėvien pamnėtos (prusų) gentės klausė, bet teipgi ir lietuviai ir kitos gentės Livonų žemėje“. Garbė jo buvo teip didelė, jog kada patsai arba kurs isz jo giminių arba net pasiuntinys su jojo lasda arba su kitokiu kokių žinomų ženklų keliavo per žemes augszecziaus minėtų netikėlių, tai karaliai (kunigaik zeziai), bajorai ir žmonės turėjo juos didelėj paguodonėje.

Apraszymas teip yra tiesmukas, teip faktiszkas, su tokiais mažomis žiais apraszytas, kad, prie visų kitų aplinkybių, sunku apie jo teisingumą abejoti.

Dusburgas savo kroniką rasžė maždaug apie 1255 metuose. Isz jo raszto („buvo“, lotyniszka „fuit“) matyt, kad Natraujos žemė tada jau buvo kryžiuokų apimta ir Ramava buvo sugriauta. Sugriovė ją kryžiuokai, po vadovystė ir prisakymais Didžiojo Mistro, kurio Dusburgas buvo kapelioniu. Argi tad galima daleisti, kad raszydamas Zokono istoriją, nebutu prigulincziai isztyręs apie ženklinimą? sugriautos Ramavos ir įtekmę joje gyvenusio kunigo? ir nebutu patyręs, kaip tas kunigas vadinosi?

Nevienas Dusburgas apie „Krivė“ žinojo. Dusburgo kronika likos

perdirbta per nekuri kitą kryžiojų rasztiniką (Rankrasztis sudėtas Karalienciaus paslėptame archyve), kurs augszcziaus minėtą vietą perdirbdamas teip raszo: „Vidui jų (prusų) gulėjo miestas Romova, pavadinamas nuo Romos, kurioje gyveno jų prakilnesnysis (lotyn. nobilior), teip vadinamas Krivė... Žinojo matyt anas Dusburgo perdirbtojas apie „Krivę“ ir vadino jį „prakilnesniju“ (nobilior), o prie galo priduria, kad „(lietuviai – prusai) visus prisakymus jo tvirtai užlaikė“.

Trecias Mykola isz Jeroszino, teipgi kryžiojas, versdamas didelės vertės Dusburgo lotyniskai paraszytą kroniką eilėmis į vokišką kalbą, tame daigte teip aliuoja:

Ir buvo tarp tos

Paklydusios, stabmeldiszkos tautos...

Miestas, kur's vadinos' Ramavas,

O tapo pavadint's nuo Rymo,

Kadangi ten gyveno.

Augszcziausis sudžia,

Pagal stabmeldiszkąjį budą,

Vardas jo buvo „Krivė“...

Visų szitų trijų versijų rasztinikai ne tik ką vienas kitą neklaidina, nepriesztarauja, neužgina, bet paskesniejie, kaipo raszydami apie dalyką žinomą pirmutinį dąpildo. Mykola isz Jeroszino aiszkiai tą „Krivę“ vadina „augszcziausiu sudžia“ (der obirste ewarte).

Paskiaus tarp kitų apie „Krivę“ ir „Ramavą“ raszo Simonas Grunau ir Lukoszius David. Apraszo placziaus da nei pats Dusburgas, isz ko Mierziński ir S. Grunau (Tr. II, c. 1 § 4) aiszkiai savo rasztuose tvirtina, kad jie paduotas žinias apie įkurimą „Ramavos“ ir

uždėjimą „Krivės“ remia ant žinių, paduotų kronikoje pirmutinio Prūsų vyskupo Christijono, kuri kronika paskiaus dūgo.

Tokiū būdu, ne Dusburgas pirmutinis apie Natraujos Ramavą ir joje gyvenantį „Krivę“ žinojo. Būvo jau apie tai raszyta ir prieš jį

Nepriesztarausime p. Mierzyńskiui ir Lehrbergui, kad Grunau, ant kiek senovės rasztai sziaūdien yra žinomi, pirmutinis pradėjo prie „Krivės“ vardą „Krivaitis“ ir bandė visaip tuodu vardu pagal savo numanymą aiszkinti, o vis klaidinčiai. Bet mokinti ir sziaūdien da etimologijos tų žodžių teisingai negali iszvesti, nereikia tad per daug pavyti ir Grunau'ui. Meslaikykinės p. Mierzyński, kurs raszo pagal Schleicherį: visus užvadinimus „Krivės“ (kyrwaide, kirwaido, kirwait, kyriaito, kriweito, kriwaito), reikia sutraukti į vieną teisingą Krivaitis, sušmulkintą nuo žodžio Krivė, kas reiskia: sunų Krivės, prigulintį prie Krivės giminės, arba krivuką ir t. p.. Kaipgi tad iszeis? „Krivė Krivaitis"! Teip tą vardą yra užrasę ir rusiszkosios kronikos, kurios lietuviszkus vardus, reikia pripažinti teisingiausiai paduoda. Rusiszkos kronikos visur raszo Krivė – Krivaito. Bet ir praszaliečiai, menkiaus pažįstą lietuviszkąją kalbą, užtēmjo jau, kad isztarimas „Krivė – Krivaitis“ yra be senso. Kągi jis reikшту? Krivė Krivaitis, – kunigas – kunigėlis, sudžia – sudžiukas. Bet netik atgausime sensą, bet ir prasnę, kurioj vyriausią Lietuvos kunigą senovės rasztinikai, kada antrąją to sudėtinio žodžio dalį „Krivaitis“ padėsime in genitivo pluralis: Krivė Kri-

vaiczių, kunigas ant mažesniųjų kunigų, sudžia sudžių. Kriveito Krivaito, pagal suapinkštintą lietuviszkų „Krivaitių“ aiškiai rodo to žodžio genitivą.

Kas link etimologis žodžio Krivė ir žodžio Ramava, vietos kur Krivė gyveno, p. Mierzyńskis nori matyti juose pravardes (imiona własne), kiba tik dėl to, kad pasakyt ką naujo. Paabejoti apie placzią popiežiszką (avem colebant pro papa), Krivės – Krivaiczių valdžia p. Mierzyńskis gali, bet vargiai gali abejoti apie senovės lietuviszkus kunigus, kurie vadinosi

krivais, per daug aiškiai istorija apie tai pasakoja. O mus' vėl „krivuilės“, susirinkimai dėl sprendimo apie vietinius reikalus, labai gražiai to žodžio prasmę išaiškina. Beje žodis krivais yra placziai užsikėję varduose vietų ir pravardėse žmonių, — Kriva, Krivickas, Krivas, o dideliai manę užgavo vienas dalykas, kad ukinikus Besasparius, Jurksų ir Obszrutų kaimuose (Vilk. pav. Suv. gub.) gyvenanczius, dėl jų bėglumo ir apsukrumo žmonės nevadina kitaip kaip Krivais, užmirszdami pirmutinę jų pravardę.

Puolanczių žvaigždžių lytus.

Kas iš jus' nematė, žiurėdamas vasaros laike į žvaigždėtą dangų, kaip puola žvaigždės? Szmėksztele ir isznyksta.

puola žvaigždės kiekvieniame laike, bet kaip kada puola jų teip daug, kad iszrodo lyg kad žvaigždėms lytų. Toki žvaigždžių lytus pasitaiko lygiai dienos laike, kaip ir kad naktį, tik ne visada lygiai daug jų puola. Daugiausiai nupuola jų laike nuo 4 iki 6 valandai isz ryto, tąsyk vidutiniškai skaitant, matyt po 19 puolanczių per valandą. Mažiausiai gi puola laike tarp 5 ir 6 val. vakare, tąsyk galima užtėmyti po 4 puolimus ant valandos. Puolanczios žvaigždės krinta su dideliu greitumu, padaro po 42 kyliometrų į sekundą, taigi lekia žvaigždės pu-santro karto greičiaus negu mūsų žemė keliaudama aplink saulę. Keliai tų žvaigždžių turi labai isztiestos elipsos formą. Prie savo puolimo pasitinka jos pasiprieszinimą, nuo to ikaista ir kaip tik prisigriebia žemės atmosferos, tuojaus sutirpsta į smulkius szmotelius, į dulkes, kurios jau paskui nupuola ant žemės; szmoteliai tie labai maži, pagal svarbumą nepereina vieno grammo svarbumą. Labai retai tokios puolanczios žvaigždės nupuola ant

žemės czielos, nesutrukusios į dulkes, tas vienog kaip kada pasitaiko tai buva visada isz vakaro, kad teip žemė, kaip ir puolanczios žvaigždės keliauja į tą paczią pusę; tąsyk tos puolanczios žvaigždės nupuolusios ant žemės nesutrupėjusios toje formoje vadinasi aerolitais, uranolitais ir tt. Visi keliai puolanczių žvaigždžių, jeigu juos pratęsti, susitinka vienoje vietoje vadinamoje radiantu. Mokiati priepuolimo daugelio žvaigždžių užtėmyjo, kad isz tikro ne visi jų keliai susibėga į vieną radiantą, ant to pasirėmę astronomai nusprendė, kad puolanczių žvaigždžių szaltinių yra ne vienas, bet daugiaus ir isz tikro vėliaus surado tokių žvaigždžių puolimo szaltinių net 3,600. Kiekvienas isz tokių szaltinių turi apie 7½ kyliometro storio. Keliai kuriais bėga toki puolanczių žvaigždžių szaltiniai yra nevienodi ir jie dideli; teip paveikslan arbita persejadų puolanczių žvaigždžių szaltiniai turi diametrą 20 kartų didesnį už diametrą mūsų žemės arbito. Taigi tokioms puolanczioms žvaigždėms pareina atlikti daug didesnę kelionę negu kad mūsų apgyventai žemei.

GRAŽINA.

Lietuvishka apysaka.

Paraszė Adomas Mickevyczia.

Verte Jr. Jonas.

Vejas kaskart žiauriaus pučia, šala;
Miglos ant žemės; o mėnuo padandia
Per miglas bėgdam's tartum skraiste brang'a,
Debesiais dengias temsta, tai bala,
Terp rudens oro šalto, nevienodo.
Žemė lyg butas tamsusis išrodo
Debesys rodos' lyg judantys skliantys,
Mėnuo lyg langas tam sklaute išpjautas.

Rumai, padėti ant kalno Naupilės,
Blizga palšai prieš nakties akį šviesią.
Šone, ant revo, kur volas pakilęs,
Rėpso šešėliai smiltyną aptiesę,
Virtoms į revą nuo volo nusprusta,
Kur po pelėsisiais vanduo žalias pusta.

Miestas miegojo, ir pilij pradėjo
Žiburiai gest, tiktai bokšte, ant volo
Pilies sargai pastatyti budėjo;
Vien kart, bežiurint, jie iš tolo,
Lyg koki žmonės per tyrą atvengia,
Paskui kiekvieną šešėlis juod's mirga,
O bėga greitai, matyt tur' po žirgą,
Šviečiasi niškiai, šarvais apsidengę.

Žirgai sužvengė, dundėt ėmė sienos;
Ant šlapių žirgų trys jočiai sėdėjo,

Revą prijojus sustojo ir vienas
Emęs trimytą tuoj pusti pradėjo.
Užtrimytavus teip trejată kartų,
Sargas ant balso iš bokšto atsako;
Čerška rėtežiai rakyti prie vartų
Ir sunkus tiltas nupuola ant tako.

Kad žingeidumą tuščią
Iš visų pusių sargai suėj' žiūrį,
Vienas iš jočių, vyriausias matyti,
Rubą ir ginklą kur gražiau-ia turi:
Skrūstė balta, ant jos kryžių tur' juodą,
Kryžių ant kaklo prie raikščio geltono,
Ant pečių tubą, kuria gandą duoda,
Kirvį ir kardą prie kairiojo šono.

Veikiai kryžioką sargai pažinojo: —
Juokauja, šaipos', o vienas sušuko:
Ko šit's šunsposė vėlai teip atjojo?...
Storas, nuo kraujo Lietuvių sutuko!
Kad be tarnų — tik tai vienas čia butu.
Ašmenims kardo tuoj, pervėręs širdį,
Stumėčiau po tiltu, tegul ten beputu!"
Teip sau kalbėjo, tas neva negirdi,
Bet kur, girdėjo, nės galva tik krato:
Nors vokietys, žmones kalbant suprato.

Kur kunigaikštis? — sargų jisai klausia.
— Ilsisi, miega ir naktį nepri'ma
Nieką pas save. - - Nors butu vėliausia,
Turit pranešt apie mus' pribuvimą:
Siuntiniai ē-sam, kelionės mus' mērį
Apreikš šis žiedas ant rankos ką žerį:
Jį kunigaikščiui nuneškit, įteikę
Dasižinosit, kas mes,ko mums reikia.

Tyka aplink; rumuos miega kas gyvas;
Bet augštai, bokšte, kas tai but per dyvas?
Pas Lietavorą per langą mažytį
Spingsant prigesus šviesa dar matyti.
Šiądien jis grįžo, buo tolo kelionėj,
Reiktu dabartės ilsėtis maloniai.

(Toliaus bus).

Bicziuliai.

Bitelės, bitelės, darbinėlės! Bicziuliams sukviesti laukė pries-
Visur jus reikalingos: prie mirimo ir pilnio, gražaus oro ir minkšto pieti-
prie gimimo jūsų darbą deginame. nio vėjo. Ne ilgai tereikėjo laukti,
Užiat, skubinat per kiaurą vasarėlę nes Liepos mėnesį tankiai gražios
— tur but gerai korių prisivot ir dienos atsitinka. Numanydamas
prineszėte medaus — zaras, zaras Baltakis, rytoj busianti giedra diena,
mes jums palengvįsime. siuntė iš vakaro sunus pas bicziu-
lius sukviesti ant rytojaus. Povėliai

— Teip dumojo senis Baltakis, žiu-
rėdamas į avilius biczių savo sodneli-
je. Delto dumojė „zaras, zaras“
nes diena po dienos bandė biteles vei-
zėti: pasidare jau ir alaus, prisikepė
pyragų iš miež. szko, užteks — galės
gerai bicziulius pamylėti.

O o! pas Baltakį svecziiai, koki ka-
da ne vieszėtų, visada yra vaiszina-
mi ir mylini, nes Baltakis ne suskis,
tikrai pasituris žmogus ir paranktas
gaspadorius; pas jį viskas po seno-
vės: gyvenimas medžiais apaugęs,
stogai sziaudais storai dengti, su di-
delėms pastogėms, trioba didelė ne
grįsta viduj, sienos ir lubos plauja-
mos, langelaimaži, bet keturi trioboi,
peczius molinis duonkėpis, szominė be
pecziaus — vasarą svecziams. Po
vidų kaip ir po lauką visur graži:
tvoros ir žiogriai, aptvaistyti takai,
sodnelis — nugarbstytytas, kiemelis —
nuszluotas. Pats senis, o pati dar
vyrenė, nės jis paėmė naszlę; turėjo
darbinįkų — vieną posunį ir du savo
tikrus sunus, visi jau suaugę vyrai.
Merginas ir piemėnes samdė sveti-
mas, nes podukras visas jau iszleido
už vyrų. Gyvulių, duonos, uždaro
pieniszko nekuomet ne truko; sodne-
lis dar pridėjo obuolių, gruszių ir uo-
gų, o bitelės medaus: teip buvo viso-
kio pertekliaus, juog kiekvienoj va-
landoje, netikėtam svecziui atsitikus,
galėjo gerai pavaiszėti, o supraszy-
tus, ko be klausi?..

Vincas iszėjo, todėl gavo gerai susi-
tempti kol visus apskrijo. Valanda
jau kaip saulelė nusileido, nes ir žara
jau nublyszko. Mėno rymojo pa-
cziam viduryje dangaus, o žvaigžde-
lės aplink jį kaskart tankiai dygo.
Vėjalis pavargęs užmigo, o medžių
lapeliai nutilę tartum snaudė. Že-
mai balta migla patylomis rasą ant
žemės klojo. Vincas bijodamas susi-
vėlimi skubiai ženge per Dėdinos kie-
melį, o iš darželio pro žiogrius pasi-
lenkusieji uzarėliai žiurėjo, bene
pažįstams kas eina? Vincas juos pra-
lenkęs. szoka prie Dėdinos ir kaip
tik pasisveikinęs tuoju praszė:

— Dėdinėlė! praszom rytoj pas
mus. Tėveliai labai praszė — pra-
szom ne pasididžiuoti...

— Na, o kas?

— Veizės bites, bus bicziuliai: vi-
sus artymuosius suprasziau; pasida-
rėme la-zėlį, giros....

— Dėku, dėku! žiuriu, kad pas
jus teip dumai vis ruko, o alų darėte,
mat bankietą taisotės....

— Koks ten bankietas? toki ten
musų bicziuliai, ant galo gausime dar
kitus ir parsivežti.... Kaip varga-
nistai netur arklių, reiks isz namų
siųsti....

— Delto susirinks ne maž' sveczių?

— Nieko ne bus svetimo — vieni
bicziuliai, ir tamista; penki yra avi-
liai — prie kiekvieno vis kiti bicziu-

līai, visiems dāvīau zīnā. Tik Dēdinēle ir tamista nesivēlīn, prazau nuo pat ryto...

Ir truputī dar paszne ējēs iszskubējo namo. Juodoji vabalē iszlydējo jī per kiemā, o bemige griezlē ruginose pasislēpusi zingsnūs jam skaitē.

Ant rytojaus prieszpēcizais Dēdina turējo eiti pas Baltakī, nors kažn kaip nebūtū buvē lūko; pakviesta is negal atsisakyti nuo bicziulių vaiszių, nes tuomi gal užrustinti gaspadorių, o isz to gal bitēs isznykti. Kiekvienas tai žino ir bijo tokią szunystę padaryti — pakviestas atsisakyti. Tebeidama Dēdina per kaimā isztolo girdējo klegēsį, nes bicziuliai susirinkę triboj jau vieszėjo. Mcekis, Romeikis, Linkus ir Stankus, Baltakio žentas, visi su paeziomis ir vaikais, o vargamistrus tuoj Jonas parsivēs.

Dēdinai atėjus, tuojau užsigrudo ir ją už stalo, kuris buvo apkrautas bliudais mėsos, suriais, sviestu, pyragu, plėczkoms arielkos, ansocziais alaus, prie to czierkos ir sklenyczios, peiliai, o dar trupiniai ir klanai:

— Na dabar už pasivēlavimą reik atmonyti — tarē Baltakis, nusitvēręs czierkā — bro ienei teks iszgerti dvi..

— Ir asz vakar ne anksti, suvis vėlai — užsiszoko Stankus — ir man tētuszēli dvi arba tris....

Pakilo juokai, klegēsis. Dēdina spyrēsi. visi ragino, o Stankus prie gėrymo vis prisikaisziojo. Pati jo, Baltakio podukra, Anielē, dabojo vyrą nuo pasigėrimo ir vis varē nuo stalo pas peczių prie vaikų, kur jie savotiszkai vieszėjosi: szoko, dainavo, tankiai susipeszē ir prasivirkino, kartu bent ką paduonā valgē, trupino ir szmoeziukus metē ant suoluko.

Stankus pastumtas nuo paeziōs, trypiniuodamas dainavo:

— Mieszka szok, kudlos dulk,

Kad ne szoks, ne dulkēs.... Sve-ty praszom! Vaikai! Na!..

Dēde, dēde szaukē vaikai ir apkibę traukē pas peczių, nes tas dēdē žinomas jau buvo ne vienam vaikui.

— Na ką dabar dainuosime? — klausē Stankus sėsdamas, potam sukoja muszdamas į žemę dainavo:

Bėgo ožka per miszkelį,

Nusivozē sau ragelį. Viens rags kēks, visi vaikai vėpso.

— Ne, ne szaukē vaikai — vokiszkai, lenkiszkai, žydiszkai — kiekvienas kitaip praszē padainuoti.

— Na pradėkim nuo kraszto, vokiszkai, tik visi szaukite:

— Kad Prusuo-e krygē bus,

Visi maskoliai kraujuos plus.

O kad mes eisim, mēs ne drelēsim — Pranzuą pergālēsim.

— Ne gera, ne gera — szaukē vaikai.

— Kad ne tinka, tai dabar lenkiszkai — tarē Stankus ir pradėjo:

Jeszcze polka ne zginala, poka mi żijom,

Jeszcze vodka ne skisnela, poki mi pijom...

— Nenorime, nenorime — vienu balsu cziirszkē vaikai.

— Na, cit! Dabar maskoliszkai:

Cziża cziża de ti bil,

Zagaroni vodka pil....

— Dēde, dēde! — cziirkszdamy pertraukē vaikai — dainuok gražiai.

--- Dabar cit, bus gražiai žydiszkai, tik visi kartu --- tai sakydamas Stankus nusivilkō vienmarszkinis ir pradėjo:

Zagabala, zagabala mego tata cicel,

Koki cicel? Cicel novi

Mego tati szabasovi

Vai tiuder, vai tatiuder,
Vai tatiuder bam!

Zagabala, zagabala mego tati buti
(pirmą posmą Stankus viens, o po-
tam visi kartu)

Koki buti? Buti novi
Mego tati szabasovi
Vai tiuder vai tatiuder
Vai tatiuder bam!

Vaikai tik visi kartu „bam!”

Tai patinka vaikams: taip szaukė,
taip klegėjo, juog prie stalo ne be
galėjo susisznėkėti.

Baltakis skersakiavo į žentą. Mo-
tiros vaikus tildė, o Anielė, žiurėda-
ma baltoms į vyrą, pirsztu nosį sau
trinė. Stankus, ne žiurėdamas nė į
tą pusę, užsivers-damas su vaikais
dainavo. ant galo pramanė, juog
kaip tik „bam” visi krinta kaip ilgi
ant žemės. Užstaliszkiai szaukė už
naują pramonę, bet nieks jų, ne klau-
sė. Reik tokio atsitikimo — sukritus
viens ant pilvo, atsiverė durys
ir įėjo vargamistrų szejmyna: pati
ponia ir szeszeta vaikų. Stankus
prieszais rapsztosi nuo žemės iš
vaikų burio. Naujieji svecziai nu-
sistebėjo, Baltakui nė szis nė tas, o
Stankuvienė apkaitus raudonavo ir
mėlynavo, drovėjosi už vyrą, tokį
mūžvaikį, o dar akise tokios szvie-
sios ypotos, kaip vargamistrienė, o
vėl bijojo, kad vyrs nesupykintų tē-
vą; susibarus nebegalėtų biczių vei-
zėti, nes tuoju visi aviliai isznyktų,
o toliau to bicziulio su kuriuo susi-
barei. Sujudo visa trioba ant priē-
nimo naujų sveczių. Baltakis su
bobomis sukasi: jisai sodinėje užsta-
lyje bicziulę ir jos vaikus, o bobos
vieno peilį szuosto, kita — tru-
pinius renka, valo, torielkas dalna,
krėslus stundo, vargamistraiczius
sodinėje ir taip visa trioba judėjo;

Papecziszkiei vaikai iszsizioję žiop-
sojo, o Stankus ant suoluko, muszda-
mas į žemę su kojų dainavo:

Vargamistra augstyn sėdės,
Juodais rubais apsiredės;
Kirie, gloria, gvoltos szaukia,
Kad pripiltų gerklę lankia...

Stankuvienę rodos kas verdanciu
vandeniu perpylė: dantis sukandusi
pripuolė prie vyro, kumstį sugniau-
žų ir prispaudė vyrui prie dantų; ap-
sizvalgė — laimė kad kiekas nenugirdo,
nes tuo tarpu Baltakienė įneszė po
pažastēm didžiausią kepalą pyrago,
po antra — didžiau-ią varszkę, abie-
jose rankose po plėczką saldžiosios.
Baltakis įdangino didžiausią api-
putojusį ašotį. Per patį subruzdimą
Stankus su dainavo, o pati dar paspė-
jo nutildinti, po tam išz piktumo su-
sirankusi kažinką vyrui sragiai su-
sznibždėjo. Tas ranka pamojęs ējo
atgal prie stalo ir vėl ēmė prie gėri-
mo prisikalbinėti.

— Ženteli, tau išz didžiosios, pra-
szom! — tarė Baltakis pildamas alų į
sklėnyczią.

Vargamistrienė, akyla žmona, vie-
nu kartu suszuko: „Pons Stanke-
vyczia, sveiks! lygi sziol nesisveiki-
nome, dabar su czierka — sveiks! —
geri ant jo.

— Biēziule! Ponia už pavēlavimą
sako: reikia dvi, o man už paanksti-
nimą reik trys! — juokėsi Stankus.

— Gerai, gerai! iszgersime ir po
tris.

Vargamistrienė traukė prie savės
sėstis Stankų, o bobos, labjausiai pa-
ti, stumė jį szalin. Baltakis ir kitas
bobas ragino gerti su ponia ir taip,
apsėdę visi, vaiszino bicziulienę ir jos
szejmyną.

— Ponytėle, praszom! praszom
kas patinka! mes senei vaiszinamės,

o tamista iš kelio. Bronislav, Ildefons, Malvyna!... praszom nesididziuokite. Ponytėle, lenkk, jei mus myli!...

Nebeatsikratydama nuo gėrvimo ponis bicziulienė ėmė rokuoti, juog laiks jau prie biczių, nes tuojau saulė išskryps iš dvylikos. Ėmė vėl visi ruosztis prie biczių, ėmė miegusti bicziuliai iš kerczių rinkti; bobos suneszė kas reikalinga.

Baltakys ir Maceikis ant burnos užsimovė sietokus, užsiriso skepetukais, užsimovė pirstinėmis; bobos padėjo apsiredyti, o kitos taisė puodą su anglimis, szvętas žoles, sparną, rėczius, bludus ir teip visa trioblą ant kojų ir kiekvienas žvalgėsi, kad ko neužmirstų. Baltakienė tripinėjo, lazdele pasiremmdama, ir viską priminė, viską nesztis padavė.

— O tu motin ar neisi? — paklausė paczios, jau apsitaięs Baltakis.

— Neisiu, — ne, bijau biczių; eikite sau su P. Dievu, izimkit ant visų dalių: kunigui, ubagui, ligoniui, pakelevingui. Szliekdama szvętu vandėniu iš lakunkelės, pro duris einanczius žegnojo: Vardan Dievo Tėvo ir Sunaus ir Dvasios szventos.

— A-m-e-n — atgiedojo Stankus — Vargamistros nėra, tai-gi asz busiu jo vietoj prie giedojimo ir prie jo ponios....

Pati stumė jam į kuprą, neleido nė prie ponios prisiartinti.

Insipylė į sodnelį, kaip Kalvarijoje į kalnus, kiekvienas neszdamas kokį nors įkaboklį, o vaikai szalimis szukaudami vietoj patruboczių; visus vedė Stankus ant liežuvio grieždamas ir kraipydamasis.

Sodnelis ne didelis, bet gražus: ir szvarus: apsodinėtas aplinkui vainiku vysznių ir slyvų; viduryj obelys

ir gruszios eilėmis, tarpais pasėtos daržovės: batviniai, morkvos, pupos; ertmėse pastatinėti aviliai biczių; nuo vieno iki kito takai suminti. Obelių szakos paramstytos, nusvirusios po sunkumu raudonpusių ir geltonų vaisių. Slyvos dar ne įsirpę, terp lapų kaip kiauszių kybojo. Vysznių uogos — kur be užsiliko nenunkintos, paukstelių nulesti vieni kauliukai juodavo. Patvoriais agrastų ir aviecių virėjus. Vaikai paskrido uogaui. Stankus zinoma, užvadą, nereikalingosios bobos teipogi į szalis paskrido pasivaikzezioti.

Baltakis su Maceikiu, priėję prie avilio jų bicziuliuojamo, patys persižegnojo ir avilį peržegnoję atidarė plautą, bitės pakilo spieciumi, užė aplink jų galvas, ėmė iš szalies Maceikienė dumus pusti, szvętas žoles rukinti, potam pasilenkęs Baltakis žiurėjo į avilį, tyloms atsitraukė; Maceikis žiurėjo ir gi, pasilenkdamas, į vieną ir antrą pusę; pamajo paczią ir ta patupusi žiurėjo, bet nieko neiszmanė.

— A matai, bicziule, kas dedasi? — tyloms tarė Baltakis.

— O kas? — klausė žiurėdama jam į akis, paskui į avilį.

— Szit, koki liežuviiai! — rodė į pilgus koriukus.

Daugiau bobų nosis prikiszo, keli vaikai prilindo.

— O je koki! — dyvijos visi.

— Koki rupužės! — suszuko Stankus iš užpakalio.

Baltakis szoko nuraudęs ir sragiai tarė:

--- Nenoriu tik skelti tau į žandą, lyg tu nežinai, kad nevalia keikti prie biczių...

--- Ar asz bitės keikiu? --- tarė Stankus, .. asz mislijau, kad tikras

rupužes radote avilyje.

- Tfu! - spjovė Baltakis -- prisi-
gėręs verčiau eik gulti.

Pripuolusi Stankuvienė, bardama
vyrą nustumė atgal į vysznįną. Bal-
takis pjaudamas aptariamus korius,
valydamas avilį, bumbėjo:

-- Vis dir žmogus tebesimokina;
čia tikrai bitės pacios parodė, kaip
niekam nereik apie jas girtis.

Teip nekencziu; kiekvienas prilin-
dęs ir klausinės:

„Kaip bitelės? ar pavyks?“ o asz
toks durnius ir giriuos: gražiai veda-
si, gaunu vaszko, medaus ir s ieczių.
Tai szimet szmikszt, nieko nēr --
pernai ir liežuviai... ja kokiam pa-
vydui pasigyriau.

-- Tiesa, tiesa! -- atsiszaukė Ma-
ceikis -- tokia ir mano pati, su kuo
tik ne suszneks -- ple, ple, ple, apie
bites -- iszsiapasakos visą teisybę.
Pasimokink dabar -- atsigrėžė į pa-
czią -- nieko ne pasakoti, nežinant su
kuo szneki. Asz tai niekuomet ne
sakau teisybės, žinau kaip yra su bi-
tėmis, apie jas ne plepėk daug, nes
greitai pavydą atitiksi; nežinai ką
kas mislija, klausinėdamas. Rodyti
teipo-gi ne reik niekam, jug žinai bi-
cziulį, nežinai kokios keno akys.

-- Nė asz nieko sznekėjau niekam
nė nieko -- teisinios Maceikienė.

--- Czia bicziuliai tai jau tikri raz-
bainikai - juokėsi isztolo Dėdina --
kam tokius naujus, gražius korius,
o tuszczius pjaunate laukan? Bitės
dar medaus į juos pridės, jei ne szī-
met tai pavasaryj. Dabar gaila jų
tokio darbo.

--- Mes ne praszom, tegul ne dirba
tokių verčiau te miegti sau sveikos.

Teip laimindami bicziuliai uždarė
avilį atgal. Maceikienė nuliudo, ne-
gavusi medaus nė palaižyti, tuszczių

korių pridėjo berots pilną rėtį.

-- Ne beveizėsiu daugiau: te eina
kiekvienas prie savo! -- tarė Macei-
kis, plėszdamas nuo galvos skepetus
ir sietuką, bet apstoję Linkai ir Ri-
meikai ėmė melsti, kad ir jų iszvei-
zėtų, nes isz jų nė viens ne persima-
no, o vyrai truputį jau ir igėrė. Da-
vėsi ant galo iszpraszoms ir tokiu
pat budu iszveižėjo dar du aviliu;
teipogi negavo medaus, bet ir liežu-
vių nerado. Bliudai, iszneszti me-
dui, keliavo tuszti nuo vieno iki kito
avilio. Varganistriene teipo-gi pra-
szė Maceikio padėti bicziuliui prie
jos biczių. Atidare avilį, prasidziū-
go bicziuliai, nes pūmatė, jug me-
daus galės iszimti keletą korių. Ap-
rukęs prigulincziai, Baltakis siekė
pjauti, vėl staiga atsitraukęs, ranka
rodė Maceikiui su pei iu į avilį, žiu-
rėdams jam į akis. Maceikis prisi-
kiszęs pasižiūrėjo, pakėlęs galvą, ty-
loms pervedė visus akimis, rodos
tėmylamas, ant ko tie prajovai iszsi-
pildys.

--- Ko ne pjaunat? -- skraidino pō-
nia isz tolo, drobule užsisiautusi. Bi-
cziuliai tyloms žiūrėjo į viens kitą.
Visi suprato, kažin ką radus avilyje,
ir ėmė riaktis aplinkai.

--- Ar vėl tiežuvius radot? -- klau-
sė ponit artinamos -- pjaukit lau-
kan, žinau keno, numanau kas man
pavydi.

--- Bepigu kad but liežuviai -- tarė
Baltakis -- bet czia dar blogiau...
czia mirtį rodo -- baigė ne drąsiai --
tikras grabas iszsiutas...

Visi nosis prikiszo žiūrėti; ponia
truputį nusiminė, bet atsiminusi, kad
ji jaunesnė už bicziulį ir savo vyrą,
vėl nusiramino.

-- Iszpjaukit, iszmeskit ir nebemirs
niekas isz mūsų -- juokdamas pridėjo

-- o gal pilnas yra? su medum suvalgysime ir indą.... parodykit tą grabą! —

Biežiuliai išplovę pailgą, vienu galu drutesnį korį, įmetė į bliudą. Dar, dar, kad būtų tųszez as - pusė bėdos -- tarė Baltakis - gal ir išdiltų prajovai: dabar pilnas.... tai jau ir bus pilnu, kas norint gausime kojas pastatyti.

Bobos ir vaikai apgulę bliudą dyvijosi...

-- Oje! koks.... Oje koks velnias! — suszuko iš užpakalio.

--- Kaip matai nupjauu tau liežuvį --- gramojo su peiliu Maceikis -- kas pramanė prie bitelių keikti? ar velnias tave apsėdo...

Visi ėmė juoktis, klegėti; viens Baltakis apmaudingai laidojo grabą bliude, versdamas korius ant viršaus. Apli kiniai, primirszę nesmagų įspudį, pirštus tik laužė. Biežiuliai, uždarę avilį, atsiraisziojo burnas, visi nūsizluostydami nuo kaktos prakaitą. Apsizvalgęs Baltakis tarė:

-- Dar viens avilis tebera Stankaus, bet mes jo neveizėsime.

.. O o! mano bitukės, kaip karvukės; medaus, kaip mėszo! - Stankus --- Vaikai! ar nežinot kur lopeta? Atneszkit.

Nusivilkęs, raitė-i rankoves:

.. Duokite kirvį, atplė-zim avilį, iszkopsime medų su lopeta. Tuomet bus: velnio bitės .. velnio medus...

Stankuvienė kuo ne verkdama puolė, stumė szalin tą beprotį „persisprogusi“, o su aszaroms meldė tetuszį ir Maceikį, kad iszveizėtų jos biteles.

— Eik sau laukan ir isz sodniuko, ne piktink biežių — suszuko supy-

— Dievo bitelės, Dievo medus! — meldės. Stankus atstu, rankas susidėjęs. Atidarius avilį perėjo apmunda Baltakiui, nes koriai pilni medaus virste virto per pedį į bliudą.

Pabaigus su bitėmis, palaimino jas biežiuliai ir peržegnojo skyrium kiekvieną avilį, ant galo visus kartu. Melų ir vaszką nudangino į klėtį, o kitų grįžo į triobą, kur Baltakienė laukė jau su petumis. Ant stalo garavo kupin bliudai mėsos. pas pečių sznyp-ztė samavaras, peczangėje troszko uždengti kukuliai, laszietė ir varszkėti.

— Sė-kite, sėskite visi varė Stankuvienė - veizėkite kits kitą, veizėkite vaikus; asz viena negaliu visus sužinoti.

Svecziai tygosi, varinėjos; į užstali.... tuotarpu atsivėrė durys, ponia biežiulė su pilna torielka medaus korį rankoje, žengdama per slenkstį, tarė:

— Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus!

Bezurmulojant triboj, mažai kas te atsakė.

Priėjusi arcziau stalo, dar balsiau atkartojo pagarbinimą. Tuomet visi jau balsu atsakė:

— Ant amžių amžinuųjų. Amen.

Pastatė torielką ant vidurio stalo, o ją gaspadinė pasodino užstalyje. Bobos surinko visus vaikus, susėdę pradėjo visi medų valginti ir biteles garbinti.

— Dievo duoti vabalėliai! be jų ne apsieina nė bažnyczioj! kiek czia anų darbo?... Kiekvieną žolelę iszczulpti....

Ne tik patys sznekėjo, bet ir vaikai kams persakė.

Stankus, įsineszės dvi plėszkas arielkos, medum primai-zytos, pasta-
tęs ant stalo ir juokėsi:

Garbinote, szlovinote bites, pa-
garbinkite dabar ir velniuką, nes jis
arielką iszmishjo, o mes geriame.

— Ką tu nė valandos be keiksmo
tarė Baltakis apsilaižydamas.

— Sveik- biežiuli! pertraukė
Stankus, iszgērė ir vėl įsipylė. — O!
kokia skani! — iszgērė antrą. Szo-
kusi pati atēmė ir padavė tėtusziui.
Tuomet pradėjo visi gerti.

Valgė pietus, mai-zydami medų su
duona, mėsą, kukulius, varszkę, svies-
tą, gērė arielką ir alų....

Staiga pradėjo szunys loti ir įvarė
senelį ubagą, kuris atsisėdęs pas pe-
čių, kvėpuodamas kalbėjo poterius
ir skersai žiūrėjo ant stalo.

— Gerai pataikė! reik ubageliui
dnoti mēdaus, tarė Stankus, kelda-
mas nuo torielkos medaus korį.

— Kur czia ne! su-zuko Balta-
kis, pritūrėdamas jo ranką. — Ubago
tai kashis melus! Dziaugsis gavęs
pyrago riekutę, alaus ir tai jam bus
gardumynai; ne bent sviesto užtepti,
bet ne medaus.

— Dar ko, sviesto? Mat ubagas
sauso nesukrimis? — szoko Baltakie-
nė.

— Ne reik, tai ne reik, testovi ant
visų dalių — metė Stankus korį atgal
į torielką — ubagas nerūkunda prie
dalies, nebenesz kitą metą bitės ant
visų dalių, ubago nēr dalies.

— Bene tu pas mane gaspadorausi!
--- szoko nuraudęs Baltakis.

Pertraukė Baltakienė, brukdama
jam į ranką pyragą ir alaus ąsotį,
liepdama ubagą pamaldyti. Stanku-
vienė teipogi subarė savo vyrą už
nereikalingą kaisziojimą.

Toliou pietus tēsėsi geruoju tol,

iki valgiai visai numazėjo ant stalo;
liko tik trupiniai, kaulai, klanai pa-
laistyti alaus ir arbatos. Bobos su-
si-ėdusios po kerczias patyliai szne-
kejosi; vyrai vieni apsvaigę pasie-
niais snaude, kiti iszėjo ant oro pra-
sivėsinti arba pypkes parukyti: visi
tiek dideli, kiek maži užtektinai bu-
vo jau privieszėję, net kojos ir gal-
vos apsunkintos. Vieni tik Stankus
niekuomet ne nuvargęs, labiau jo
liežuvis.

— Vaikai! dainuokime! — suszuko
at-ī-ėdęs ant suoloelio vid ryj ąslos.
Beveizint apstojo jį vaikų būris.
Vargamistruks, žinoma, drąsesni,
indė kuo arcziausiai.

— Vaikai! visų pirma pagiedosime
szventas giesmes, kaip kunigas su
vargamistra gieda.

— Na valiai! — szoko vyresnysis
vargamistruks. — Man ding, dėde,
nepataikysi teip.

— O kodel ne? Kaip mokėsime,
teip szoksime tarė Stankus. — Ku-
nigas prie altoriaus szaukia drutai:

— Ar pavyko be-e-e! Ką pusę
nepristate e-e!

Vargamistra atsiliepia tuoju: Ne
pavyko be-e-e! Atēmė dar i ha ha
ha!

Vaikai iszsižioję klausė, o varga-
mistruks ginczyjosi, juog tētė teip
negieda: Netiesa, dėde, nemoki.

— Tai tur buti klebonas nesiuntė
tētės avinų vogti? Matai czia siuntė
kunigas vargamistrą vogti, aviną o
kaip pavogs, pusę mėsos pristatyti
kunigui. Rytmetų, nesulaukdamas
avienos, nė vargamistros iszėjo ant
ankstybų. Kaip sugrižo varga-
mistra, kunigas, nebeiszkęsdamas ir
klausia jo: Ar pavyko be-e-e! —
bliuona kaip avis. Ko pusės nepri-
statė-e-e? — Vargamistra teisinosi

sakydamas: Ne pavyko be-e-e! Atėmė dar i ha-ha ha – guodžiojosi, juog ne tik avies ne pavyko pavogti, dar arklį atėmė nuo jo.

Visi ėmė juoktis, bet juokdamiesi ka tu tvirtino, juog isz dvasiszky ypatų nevalia juokų daryti, o per vis daugiausiai buvo ponia bicziulė užrustinta.

– Verczians mano Petruks padainuos tarė Linkus.

Na, Petruk, maskoliszcai: – Ei Marysia, priberysia polną dvarą....

Kaip jis smarkiai dainuoja maskoliszcai!

Mat ne i tėvą – juokėsi Stankus. – Tėvas toks isztizęs, liurbis, o vaiks mat smarkus.... maskoliszcai!

– Kuomi asz tau isztizęs, kuomi liurbis? – szoko Linkus.

Vėl Stankuvienė gavo suktis tarpe: nutildziusi barnį, vos sutaisė „vaszko pilę degti“. Paėmusi pagalvį atsisėdo ašloje; vienas vaikas isikniausė kits isz burio užgavo jam per nugarą; isikniausiasis turėjo atminti, katras užgavo; jei atminė – guldė i savo vietą, o jei ne, pats atgal gulė. Su vaikais gulė ir Stankus.

Pamatęs Linkus, kaip jis isikniausė, susivijęs kietą žiužę kaip-gi riez skersai nugarą. Na, bepigu tam atminti, keno ranka? Tau jau paguldė Linkų. Stankus sugriebęs nuo stalo kietą surį, isiriszęs i skepetuką, kaip-gi džiunkteles per kuprą – Linkus ir iszsižiojo.

Visi ėmė juoktis klegėti. Tukiū budu ir kiti vyrai, prisidėdami prie vaikų iszpērė kailį viens kitam. Nebe to kad įkliūtų ir kokia boba: na ir tai juokais kliuvo su koku panczio mazgu arba diržu. Paperszus nugaroms, isijuokus lyg soties, metė pilę.

Stankus, iszsineszęs molinį puodą, pastatęs ašloj suszuko:

Kas tą puodą perskelsite be klyno?

Nė kirvio man nereik, netik klyno – szoko Ri neikis – asz ir su plauska suskalysi i trupinius:

– Ne perskelsi sakė Stankus.

– Perskelsiu!...

– Lažinkimės.

– Na! isz ko?

– Isz pus butelkio.

– Na valiai!

Kaip susilažino, kiti perėmė rankas, Pagriebęs plauską Rimeikis kaip gi dro-z per puodą, net szukės i palubį iszlaksiė.

– O ką? turiu pusbutelkį! – didžia-vosi plauska pasirėmęs. Kva, kva, kva! – nusijuokė visa trioba, o Stankus suszuko:

O ar tu be klyno suskaldei? O gi kelnėse neturi klyno?

Nusiminė Rimeikis pragrainęs.

– Kad teip kas būtų pirmiau pataręs, bucziau kelnes nusiavęs, ir buczia pataikęs.

Kits ėmė mąstyti: kas įnesz adatą be siulo?

– Ponia bicziulė įnesz!

– Mat koks juokėsi -- ponia -- o-gi pats ar negali įneszti?

– Ką czia neįneszti, bene adata sunki? o be siulo dar lengvesnė.

Teip kurstė viens kitą; bet nė viens neszoko neszti.

– Kad teip namie ir lažinczians isz sykio – tarė Maceikis -- turiu kailių szmotą ne siulų, apsidangstycziau ir įneszcziau, ir būtų be siulo.

Teip besijuokiant bobos ėmė žvalgintis, juog saulė jau nebangsztai. Pirmoji Dėdina, atsisveikinus, iszbėgo namo.

Paskui ją ir kiti ėmė skirstytis.

Ž e m a i t ė.

Lietuvishkos pasakos.

Apie sutvėrimą pasaulės, raganas ir ugnį

1. Seniai jau, seniai, kitą kartą kol dar niekur nieko nebuvo, tik tai vien's Ponas Dievas, tai tada kur ten Dievas eidamas nusispjovęs ir nuėjęs sav. Po kokio laiko vėl einas P. Dievas tuom paciu szmotu ir randas žmogystą. Ponas Diev's tą pamatęs ir mislijas: kas ezion ir isz kur tas galėjęs atsirasti? ir niekaip nedasi protėjęs. Tada klausęs „kas tu toks e-i"? Tas atsakęs: „asz nežinau". Pon's Dievas: „sz kur tu atsiradai"? Tas: „ir asz nežinau, isz kur asz atsiradęs". Dabar P. Dievas apsistojęs mąstęs, mąstęs ir pagalios atsiminęs, kad Jis tuom szmotu eidamas, kasžin' kada nuspjovęs, tai tas bus isz to spjandulio ir atsiradęs. Tada P. Dievas paėmęs du akmenėliu ir tuos ėmęs į kits kitą trinti; tuos akmenėlius trinant, isz tų dulkelių pribyrėję daugybė aniuolų; P. Diev's tuos ak-

menėlius numetęs, o tuos visus aniuolus nusivedęs į dangų. Kaip ką tas P. Dievas dirbo, tai viską matė ir ta žmogysta. Kaip tik tai Ponas Diev's nuėjo į dangų su savo aniuolass, tas, pasigriebęs tuodu akmenėliu, kaip pradės vėl trint viens į kitą, kaip pradės trint, ir jis prisitrynęs teip pat daugybę tokių jau aniuolų, kad nė pats nebežinasis kur dėtis. Ir vėl P. Dievas eidam's atranda szį nebevienu, bet su daugybe tokių, kaip ir jo, aniuolų. Ponas Dievas jo klausęs: „isz kur tu gavai tų aniuolų tokią daugybę"? Tas atsakęs: „ogi kur tu pritryniai su tais akmenėliais, ir asz". Kad teip, tai Ponas Dievas ant jo supykęs ir pasakęs: „tai tu esi Liucius, o tie visi tavo aniuolai yra velniai" -- ir nuvarės į peklą. (Nuo A. Varaszaucko. Sl.)

— — — — — O — — — — —

2. Visos raganos tur ant nedėlios nunesz jų dumus — ten bus maras du kartu aplankyti savo tą ponį: ant žmonių, arba ant gyvulių. — pasivers į koki nors pauksztį arba Jei nori nutver raganą kerpant avis, žvėrį ir lekia, kur gyven ta jų ponia, reik szeip padaryti: nuėjęs į aviny ant Szatrijos kalno. Kad tik tai ko ezia uždegti vaskinę žvakę, užvožt užpyksta ant žmonių ta ponia, tuo ją puodu ir laukti, kol neiszgirsi žirk- tuojaus suszaukia visas raganas ir liepia lių skambant, o kaip tik skambant iszskirpti isz paausių avinų kožno gas- iszgirsi — tuojaus atvožk puodą ir padoriaus po plosztą vilnų ir atne-zti pamatysi raganą. (Pasakojo Ant. pas ją į Szatriją. Ten jos užkuria tas Szlivė 1889 m. Sl.) vilnas ir ant kurios pusės vėjas

— — — — —

3. Senovės gadynėje nuo daugumo dviejų jaunų aržuolaiczių (kitur sako ligų — ypaciai linpanczių — — — — — vuoselių) ir storoką virbalą Lietuviai dumais rukintis buvo įmė- traukindavo tarpe jų teip ilgai gę, sudegindami visokius mėszius, bebružindami, koliai ugnis pasirodė. Uždengtą tokiu budu ugneleį idėdavo traknis ir t. t. Bet ugnį reikėjo į keturkampeį duobeį ir suneszdavo sziteipo sukurti: Imdavo vytį isz

ezion visokius sziaudagalius, o pavėjui ainancziais dumais rukindavosi, ypacziai, maro laike. Maro laike, sako, tik tie iszlikdave, kurie buvo giriose pasislėpę ir tie, kurie nuolat sėdėjo pas sukurta isz žolių, patrakų ir t. t. ugnį ir rukinosi dumais. O ne naminius gyvulius rukino nuo visokių ligų. Tokią ugnį sukurdavo galisodėje ir ezion susiridkdavo ir gelbėlavosi nuo maro. Ožkabalinis tokia ugnis paskitinį kartą, sako, sukurta tapus 1837 m. del galvijų. tik žmonės rukinosi, bet ir savo (O.)

4. Kitą kartą visa žemė buvo vandeniais aptekus. Ponas Dievas mąstęs, ir Liucius prie jo priėjęs, klausęs. „ką ezion, Pone Dieve, mąstai“? Ponas Dievas: „mąstau sausą žemę sutverti“. Liucius: „gal reiktų, ir asz padėčiau“. Ponas Dievas sakęs: „gerai! tai ly-sk tu į vandenį ir isz dugno prisikabik pilnas saujas žemių ir iszne-zk man“. Liucius tuo į dugną vandenių, prisikabinęs pilnas saujas žemių ir dantis ir mąstęs: „ką matysi Ponas Dievas dirbs, tą ir asz darysiu“. Liucius su pilnais dantimi tik, „nu“!

Tada P. Dievas tas žemeles virszum' vandenių pabarstęs, pabarstęs ir gagna Tuoju ten atsiradus sau-a,ēmūs žolė žaliuoti, medžiai augti, ir Liucini dantise tos žemės augti, pusti, kad szis, niekur nebesitvėręs nubėgęs pas P. Dievą rėkdamas, kad į gelbėtų. Kaip pradės Ponas Dievas ant jo burtis! „Kam, sako, tu man melava, kaip asz tavęs klausiau? ta dabar tu tas žemes spjauk kur nieks negalėtų užėti“. Tai kur tiktai jis nuspjaudė. ten pasidarė budugnės, klampynės (Nuo Kazio Benelio — Sl.)

5. Dievas nulipinęs Adomą, parodė jį Librai ir liepęs jam pasiklonioti. „O kam asz turiu klionotis — atsakė Libras, — tu nusilipinai, tu ir klionokis“. Tada Dievas paputęs, ir Adomas pradėjęs kvėpuotie, sznekėt' ir vaikszezioti. — Ir asz galiu tą padaryt“ — sako Libras, ir nuėjęs pas balą sutvėrė tris korus panaszių sau ēsybių. Paskui, pažiūrėjęs ant savo tvėrimo, taręs: „ar žinot ką? jie (Dievas iu Adomu) dvieju, o mes daugiesia; ko jie czia tur mandravoti

ant mūsų Padirbkim stulpą ir pri-rakinkim juos! Ir padirbo tokį stulpą. Sugrižęs Dievas į dangų ir pamatęs stulpą paklausė: „o gi kam tas stulpas?“ — „Tam, atsakė Librar, kurs isz mūsų pradės labai mandravoti“. — „Pasimieruok' gi tu! žiurėsim, ar tau bus mieroje“. Libras atsistojo prie stulpo, o tuom tarpu nukrito ant jo retežiai ir prirakino jį patį. Ir sulyg sziol' jis ten teb'yr prirakintas. (Nuo Ant. Žiupsnio isz Gudžiunų, Szanl. pav.)

(Perspaudinta isz Dr. J. Basanavikos" N. 1 dirvos 1899, apie ką žiurėk kitur — vietieėje kronikoje).

Vietinai Rupescziai.

Lietuviszka gramatika.

Susivienijimo seimas Brooklyn'e prisiunti savo gramatika, beje priesz paskyrė \$100 konkursą už paraszymo lietuviszkos gramatikos. Lietu- Seimą Pittsburgh'e.
vos inteligencija teip yra apsunkusi, Ant nelaimės jų dviejų paraszytos gramatikos netinka spaudon. Kun. Saurusaitis prisiuntė tik dalį savo gramatikos, del to literatishkas komitetas neiszduoda apie ją savo nuomonės. Reliaciją gi apie p. Giegžnos gramatiką žemiaus talpiname.

Nomo es Literatishko komiteto apie prisiųs'a gramatiką.

Peržiurėjęs prisiųstą man p. Giegžno lietuviszką gramatiką, turiu praneszti, kad ji jokių kvalifikacijų prie atspaudinimo „Susivienijimo“ kasztais neturi. P. Gieg. pats nemoka dar lietuviszkos raszybos ir delto savo gramatikoje tuos paczius žodžius nevisur vienodai raszo. Beto daro daug visokių klaidų. Teip, gen, sing. nuo žodžio dukter (vietoje dukters arba dukteries), nam. pl. dukteris (vietoje dukterys arba dukteris) ir t. t.; lietuviszkoje kalboje pripažįsta szesziš linksniavimus (deklinacijas), tuo tarpu kad ligsziol gramatikai atrasdavo tik tai penkis; jokių atskirų veiksmažodžių lankstymų (conjugatio) nepripažįsta; užmirszta visai apie dviskaitą, nieko nemi- ni apie nekatrąją gymę (neutrum) kuri jukgi dar užsiliko budvardžiuose ir įvardėse! Kaip reikia linksniuoti žodvardžius (participia, — pas p. G. žodvardis reiszkia verbum) ir gi nepaduoda. Szeip visokių žemai- cziavimų be galo (vietoje dirba — dyrb, priesirengimas vietoje prisi- rengimas ir t. t.); raszo praszytėsi, mylėtėsi ir t. t. vietoje praszytis, mylėtis ir t. t.

Žodžiu, p. Juozapo Giegžno lietuviszka gramatika į spaudą visai ne- tinka. P. G-o. darbo net pataisyti negalima.

Su guodone
Kun. A. Kaupas.

Iszreikszdamas savo nuomonę kad ta „L. Gr.“ man iszrodo žemiaus kritikos ir kaipo tokia nē konkursinio prizo, nē atspaudinimo

„Susiviniavimo“ kasztais neverta. Del patvirtinimo tos mano nuomonės pakaks nurodyti tai, jog jos (Gramatikos) autorius pats nežino lietuviszkos ortografijos ir tą patį žodį įvairiose vietose įvairiai rašo. Nežino net tokiu kardinaliszkų liet. gramatikos dalykų, kiek yra liet. kalboj casus'ų (jis randa liet. kalboj tik 7 casus'us!), kiek numerus'ų (randa tik du — singularis ir fluralis, visai nežinodamas, kad dar yra dualis); deklinuodamas substantivum su

adjectivum pirma stato subst., o paskui adj.: namas baltas, rasa sausa (vietoj — baltas namas, sausa (?) rasa). Conjugacijos iszrodo dar arsziaus už deklinacijos. Trumpai sakant, tai visai nėra lietuviszka gramatika, tik verzieiaus blogas vertimas gudiszkos gramatikos su pasisavinimais isz kun. Miezinio gramatikos.

Su guodone

V. Stagaras.

Nuomone sąnario literat. komiteto apie „Lietuviai Amerikoje“ ir „Diedų“.

Uklausas jūsų mylistos, ar verta yra atspaudinti į atskiras knygutes Susivieninimo kasztais Mickevieziaus II dalį „Diedų“ ir rasztą „Lietuviai Amerikoje“, kurie dabar eina per „Tėvynę“, atsakau: taip, verta.

1. Susivieninimo konstitucija reikalauja laiks nuo laiko iszleidimo gerų knygelių Susivieninimo kasztais, o p. Jono vertimas Mickevieziaus „Diedų“ yra labai geras;

2 „Lietuviai Amerikoje“ yra broszura netiktai Amerikos lietuviams,

bet ir mūsų broliams Europoje labai žingeidi — galima sakyti, kad tokios neturi nė viena tauta, Amerikoje apsigyvenusi — užtai užsipelnyja ant to, kad ją Susivieninimas atspaudintu į atskirą knygutę.

Tikėdamasis, kad busentis Susivieninimo seimas nieko neturės priesz iszleidimą Mickevieziaus „Diedų“ ir raszto „Lietuviai Amerikoje“ atskirose knygutėse, pasilieku su guodone.

Kun. A. Kaupas.

Vietinė Kronika.

§ C h i c a g o j e pereitą metų užsidėjo Lietuviszka paskolos irbuda-voimo bendrystė (Building & Loan Association) po vardu kunigaikszio Keistucio. Draugystė turi pardavus 494 akcijas, \$5105 paskolintų pinigų ir \$705 bankoje. 23 d. Vasario prasi-deda nauja IV serija isz pardavimo akcių. Bendrystės prezidentu J. Guzinckas, kasierius S. Azukas, No. 3301 Auburn Ave, Chicago Ill. pas-kurį tur kreiptis norintie pirkti ak-cijas.

§ M a h a n o y P l a n e, P a.

„Susivien. L. A.“ kuopa leido ant iszlaimėjimo grafafoną 2 d. Sausio ir laikė prakalbas. Kun. A. Milukas kalbėjo angliszkai apie persekiojimą lietuviszkos spaudos nuo maskoliszkos valdžios ir lietuviszškai apie tai, jog iszpildant Susiv. konstituciją galima buti paveikslingu tautieciu. Terp priezascių, kurios trukdo Susiv. ugi, paminėjo stoką agitacijos, asabiszkumus tulų tautieciu, kurie, neįstengę sunaudot Susiv. ant savo naudos pa-stoja jo prieszais, daro visokias kliutis dirbantiems ant tėvyniszkos dir-

vos, o paskui vėl kelia riksmą, jog mažai nuveikė anie tėvynainiai, kurie turėjo dirbti ir sykiu gintis nuo rėksnių ir iszgamų. Susivienijimas, girdi, daug gero padaręs, „Tėvynės“ rasztai spaudinti yra brangesniais žemėziugais už tukstanczius dolerių. Ale jei norime, kad dar daugiau tautiszko darbo nuveiktų Susiv., tai paduokim pagelbos ranką dirbantiems, o nedarykime kaip tuli neva vadovai, kurie prie Susiv. priguli tik dėl posmerstinės ir parėkavimo per seimus, o jeiką prakilnesnio daro, tai ne kaipo Susivienijimo sąnariai, ale po kitu vardu.

P. Stagaras kalbėjo apie reikalą mokintis lietuviszkai, p. Chmielewicz kalbėjo apie lietuvių nesusipratimą kad priegulėti prie „Susiv.“ ir jog jie greičiaus priguli prie lenkų arba slavokų susivienijimų.

Pelno nuo to grafafono busę apie 70 dol., kuriuos kuopa apvers ant iszleidimo svarbios knygos „Fizikos rankvedžio“.

§ Mahanoy City, Pa. Parapijonai paraginti nuo savo klebono, kun. Pautieniaus, sudėjo \$100 ant įkurimo knygyno. Apart knygų nutarė imti lairaszczius: „Saulę“ „Tėvynę“, „Dirvą“, „Garsą“, „Lietuvą“ ir „Tėvynės Sargą“. Knygų ketina parsitraukti net 300 tomų, isz kurių visi parapijonai galės naudotis.

„Blaivystės Draugystė“ teipgi uždėta kun. Pautieniaus sąnniai auga; vaikių prisiraszė 55 ir 37 merginos, vi-o net 92. Isz to skaitlians 33 vaikiniai ir 12 merginų prisiraszė prie „Susivienijimo Lietuvių Amerikoje“ („Lietuva“).

§ Pittston, Pa. 23 Sausio vietinė teatraliszka kuopa loszė po bažnytinėje salėje teatrą „Nihilistai“, kur buvo parodytas užmuszimas ca-

ro Aleksandro II, 1881 metuose. Loszikai roles atliko gerai. Teatraliszka kuopa ketina tą teatrą loszti ir kitose vietose, kaip tai Plymouth'e, Scrantone ir kitur.

Vietinė szv Juozapo Draugystė ant savo metinio susirinkimo nutarė vienbalsiai prigulėti prie „Susiv. L. A.“ Draugų skaity per 150

§ Scranton, Pa. Blaivystės Draugystė „Lietuvos Sunų“ buvo parengusi prakalbas 13 dieną Sausio. Zmonių buvo pilna salė paklausyti vietinių ir isz kitų miestų kalbėtojų.

Inėjimas visiems dovanai.

Vietinė Soci'aldemokratiszka lietuvių kuopa nutarė laikyti susirinkimus kas nedėldienį vakarais. Dr. J. Szliupas yra iszrinktas organizatorium.

§ Elizabeth, N. J. 14 d. Sausio Dr. Szliupas laikė prakalbas apie socializimą ir darbinikų reikalus. Priegtam czionai susitvėrė S. D. Sekcija.

18 Sausio buvo didelis susirinkimas ir prakalbos „Susivienijimo“ kuopos pobažnytinėje salėje. Buvo atėję daugelis ir moterų. Apart kelių vietinių kalbėtojų pribuvo ir kun. Kaupas isz Scranton'o.

Paskians 19 Sausio tie patys kalbėjo (kun. Kaupas, D. Brazinekas, Prancekeviczius, Kalinauckas, Montvila) laikė prakalbas ir Bayone City, N. J.

§ Northampton, Mass. „Susivienijimo kuopa ir draugystė D. L. K. Mindango nutarė uždėti savo knygyną. M. A. Mikolainis Thorp, Wis. paaukavo 18 knygelių visokio turinio. Draugystė ant naudos knygyno nutarė iszleisti \$10 ant iszlaimėjimo.

§ Philadelphia, Pa. Rupesczin pastoriaus Keturakaiczio tapo uždėta lietuviszka liuterių parapija isz pusės su vokiecziais. P. Keturakaitis tikisi, kad prisidės prie tos parapijos ir liuteriai latviai.

„Tėvynės Mylėtojų Draugystė“ turi 313 draugų ir kasoje \$72,45 c. Centr. Komitetas nenorėjo priimti į draugystės turtą

knygutę, „Orleano Mergelė“, kurią, kaip jie sako, be žinios kitų komiteto sanarių, p. Mikolainis davė atspausti. Kuopos nutarė, tą knygėlę paimti į Draugystės turtą ir užmokėti spaudos kasztus.

P. M. Paltanaviczia isz Broad Brook, Conn. leidžia ant iszlaimėjimo del „Tėvynės Mylėtojų Draugystės“ naudos gražų laikrodį.

Balsai isz Tėvynės.

Zemaitijoj (kaip paduoda „Ukinikas“) tautiszkas supratimas ir judėjimas labai platinasi. Žmonės vis labjaus perka pamokinanczias knygeles, kalendorius ir laikraszczius. Tiktai esantiems toliaus nuo Prusų

rubežians labai sunku yra dagauti lietuviszkų rusztų. Žmonės czionai labjaus skaito „Tėvynės Sargą“. Vienas vaikinys labai norėjo „Ukiniko“, bet negalėdamas jo įgyti, paskyrė tuos pinigų 10 rublių, ant platinimo liet. knigelių.

Tėvyniszka Kronika.

Papilėje (Sziaulių pavieta) tapo įtaisyta „arbatnyczia“ ir „maskoliszkas knygynas“, kuriame užlaimos palaikiausios maskoliszkos knygų ir laikraszcziai, niekinanti kas lietuviszka, o iszgirianti kas maskoliszkszka. Tokie knygynai yra įtaisyti daugelyje vietų lietuvoje, kad greicziaus lietuvių sumaskolinti, papratinant juos prie maskoliszkių skaitymų. Lietuviai vienog nelabai juos mėgsta. Kad atlaikyti žmones nuo lankymo tokių knygynų, lietuvių privalo iszleisti daugelį gerų knyguczių, iszrodanczių tuos maskoliszkus spastus, ir kuomi labjausiai jos visur iszplatinti. Prie to yra pareiga ir mūsų, amerikieczių, prisidėti bent pinigiskai, nes tokios knygelės turėtu buti veltu dalinamos arba labai pigiai pardavinėjamos.

Kurszėnuose (Sziaulių

pav.) dvarponis Larceviczius įtaisė didelį plytų degimni ir darymui pabrūką; tokio pabrūkų gal nėra visoje Kauno gub. Po kelis milijonus plytų tenais iszdegins. Apart plytynyczios Larcevicziaus įtaisė garų pjauti lentas ir maluną.

Liepajui isz nakties priesz atidengimą Muravjovo paminklo Vilniuje (20 Lapkr. 1898 m.) buvo iszlipinta po visas gatves lietuviszki apgarsinimai apie darbus to žvėriszko žmogaus. Apgarsinimai buvo ilgai policijos neužtėmyti ir daugelis žmonių juos perskaitė.

Vilniuje vyskupas Zvierovicz po prakalbai prie atidengimo paminklo Moravjovui, pirmasis sudaužė stiklų vyno su ministeriu. O tulas kun. Sinczikovskis net isz Sibėrijos atsiuntė telegramą su linkėjimais. Lietuviai nuo tokio bailumo

vyskupo Zvierovicz'iaus negali lukėti nieko gero.

N a u m i e s t y j e (Suvakų gub.) Pavieczio virszinikas Czerkasov, nuvedė lietuvius, paimtus kariaunon, į bažnyčią ant prisiekos, praszė Jauno kun. Kudirkos prisieką skaityti maskolizškai, ką tasai ir padarė. Ant rytojaus žemskių virszinikas atvedė kitus vaikus prisaikinti, ir padavė prisieką skaityti maskolizškai, kitam senesniai kun., kuris nei nežiūrėdamas į tą maskolizką sklypą perskaitė prisieką lietuvisškai.

D a r b ē n u o s e (Telszių pav.)

praėjusį rudenį, per Mykolą, policija kratė jieszkoma lietuviszkų knygų pas Gruzbuozdį, Virszylą ir Petrulį, kur ir atrado, vieną N. „Tėvynės Sargo“ ir keletą nekaltos įtalpos knyguczių. Pasakoja, buk atstatytas zokristijonas Rymos, didelis girtuoklis visus skundžia policijai, kurį tik-tai dažino, kad skaito arba prilaiko liet. knygas. Policija kur ka lietuviszko sugrobusi, paduoda Rymui kovoti — Vertėtu tokį pauksztį pamokinti, kad savo lizdą nereikia terszti.

(„Tėv. Sargas“)

Prusu Lietuva.

„Byrutės“ draugystė kelė žieminę szventę (balių) 12 Vasario 1899 m. Tilžėje, su loszimu teatro „Iszgriovimas Kauno pylies“, dainomis, koncertu ir ant galo szokiais.

Dr. Bruožis, korio vokiecziai ne-apkęsdami nugabeno į beprotnamį Alenberg'e, yra liuosas. Mat vokiecziai tycziomis jį paleidžia keliau-

ti į aplinkinius miestelius, kad jis pasinaudotu isz progos ir pabėgtu, bent į Ameriką arba kitur, nuo jų persekiojimų. Dr. Bruožis gerai žino vokieczų mintis ir tycziomis nebėga. Tilžės gyventojai ir kití Dr. Br. prieteliai renka paraszus ir visą tą reikalą lietuvių pasiuntinys, p. Smalakys, perstatys ciecorystės seime.

Lietuviai Szveicarijoj.

Mieste Zuerich yra keletas mokinancziusi lietuvių, kurie glausdavosi tai prie lenkiszkių, tai prie maskoliszkių studentų draugysczų. Gruodžio mėn. 1898 tuli lietuviui atsisiskyre nuo anuju ir sutvėrė „Draugystę Lietuviszkos Jaunuomenės“.

Draugų yra 7, terp kurių yra dvi studentės. Draugystės mieris yra pažinti lietuviszką kalbą, istoriją, literaturą, iszsitobulinti lietuviystėje bei savitarpinis medegiszkos ir dvasiszkos szelpimasis.

(„Vienybė“)

Svetimi Balsai.

G l o s, lenkiszkas laikrasztis, rašo priesz naikinimą lietuviszkų tvirtynių ir pilekalnių. Garsiausi seno vės lietuviszki pilekalniai nyksta: **K a u n o** pilies griuvėsiai aplesti, aors ant jų yra primusztas paraszas,

kad uždrausta yra griauti plytos ir aplinkui terszti, bet apie juos niekas nesirupina, ir uždraudimo neklauso. **D u b i n i k ų** pilies liekanas gr. Tiszkevyczius atidavė aplinkiniams gyventojams, kad isz jos plytų staty

tu pečius. Medinikų piligrimas tapo veiksmas sunaikintos. Raudonė
ja sodaunikas, kuriam dalei-ta yra imdondvario ir Raudonės
ti plytos ant pasistatymo budos. pilys perkeistos ant gyvenimų ir ga
Kreivos pilij vietinės kanceleri-lima sakyti suvis išnykę. Trakų
jos rasktinikas sodina bulves. Gelabi pili ir makina, kas įmano.
gaudo pilis perkeista į svirną (į Pernai tvērėsi Lietuvoj draugystė
tvartus Red. „Tėv.“). Erivilo ir dėl apsaugojimo ir taisymo senovės
Mindaugo pilis Novogrudke lietuviskųjų pilių. Kur ji yra?

Isz Raszlevos.

Liet. Laikraszcziai Amerikoje.

Metas į metą skaitlius lietuviskų laikraszczių Amerikoje didinasi. 1892 ir 1893. Amerikiečiai iš-
davė 13 N. progresyviszkos „Ap-
Buvo laikas, kad lietuviai Europoje szvietos“.
baiminosi, jog amerikiečiai neužlai
kys du laikraszczius, o persigando
dideliai, kada rengėsi užsidėti tre-
ezias lietuviszkas laikrasztis.

Dabar yra 12 lietuviskų laikraszczių, o visi užsilaiko ir gyvuoja ant
naudos lietuvių.

1879 išėjo n „Lietuviszka Gazie-
ta“.

1884 tas pats Tvarauckas išleido
„Uniją“.

1885 pradėjo iszeidinėti „Lietu-
viszka sis Balsas“, o ant-
ras laikrasztis „Unija“ negalėjo už-
silaikyti ir 25 d. Balandžio paliovė
iszeidinėti.

1886 m. užsidėjo „Vienybė
Lietuvinių“. Tada iki 1888
m. buvo du laikraszcziai „Balsas“
iszeinas progresyviszka lietuviszkoj
dvasioj ir „Vienybė“ katalikiszka
lenkiszkoj dvasioj.

1888 likosi uždėta „Saulė“, o tas, katalikiszkas.
„Balsas“ paliovė iszeidinėjęs, tokiu
budu buvo vėl du laikraszcziai, dvasia
veik abiejų buvo vienokia iki 1889
m. t. y. iki atvažiavimui kun. Bur-
bos, kad, Vienybė pakrypo į tau-
tiszka pusę.

1892 ir 1893. Amerikiečiai iš-
davė 13 N. progresyviszkos „Ap-
szvietos“.

1892 m. (13 Spalių) užsidėjo „Ga-
ras“, Shemandoah'rij darbiniki-z-
kas laikrasztis. Tai jau buvo trys
liet. Amerikoje laikraszcziai.

1893 m. pasirodė soci'alistiszka
„Nauja Gadyuė“, Scrantone,
gyvavo iki m. 1896.

1893 m. (rudeni) iszema „Lie-
tuvė“, Chicagoje.

1893 m. pasirodė ir nyksta Tva-
raucko „New Yorko Liet.
Gazietas“.

Metui 1893 buvo gana derlingi dėl
Amerikos lietuviszkos raszlevos.

1894 (Balandžio m.) išėjo per isz-
tistus metus „Valtis“, katalikisz-
ka.

1895 „Bostono lietu-
v. laikrasztis“.

Pirmesniejie laikraszcziai visi bu-
vo nedėliniai.

1896 pradėjo iszeidinėti „Ry-

tas“, katalikiszkas.

1896 „Kardas“, radikaliskaz.

1896 „Pennsylvanijos
Darbinikas“, socialistiskaz.

1896 „Lithuanian week-
ly magazine“, apysakos, isz-
duodamos New Yorke, Tvaraucko.

1896 pradėjo išleidinėti mėnesinis tautiškas laikraštis „T ē v y n ē”.

1898. Bertainis laikraštis „Dirva su iliustracijomis”, išleidžiamas ir redagavojamas kun. A. M. Miluko Szenadorij. Pirmus metus (1898) Dirvos redakcija išleido viso 7 knygas, tarp kurių reik ypacz paminėti S. Dankanto iliustruotą bijografiją, Lietuviską Albumą ir Dr. Basanavicziaus svarbius rasztus.

Teippat į pabaigą szių metų, nustojus išleidinėti „Kardas”, ant jo vietos užginė „Nauja Draugija”. toje paczioje dvasioje (prieszingoje krikščezionybei, ypacz katalikystei) redagavojama ir toje paczioje spaus-tuvėje spaudinama.

Waterbury’je į vietą nustojusio išleidinėti nedėlinio Ryto užginė bažnytinis laikraštis „Tarnas Bažnyczios”, kurio išleistojaus yra kun. Saurusaitis ir kun. Gričius, o redak-torium kun. Saurusaitis.

Su naujais (1899) metais pasirodė keturi nauji lietuviszki laikraszcziai.

1) Nedėlinis lietuviszka tautiškas laikraštis „Viltis”, paszvēstas reika-lams lietuviszkų darbinikų Amerikoje. Redaktorium jo yra p. V. Stagaras, buvęs „Vienybės”, „Varpo” ir „Ukiniko” korespondentas isz Lietuvos per kelis metus, o paskui „Garso Am. Lietuvių” redaktorium; išleistojaus – gi apart paties p. V. Stagaro dvylika darbinikų: 9 mai-nieriai (T. Vilkaitis, J. Ramanauc-kas, buvęs Susiv. sekretorius, J. Kunca, T. Astramskas, J. Puziauc-kas, M. Bridickas, V. Vaicziunas, J. Vaicziunas, J. Skystimas), 1 mai-nierio pagalbinikas – K. Brundza ir 2 nuo farmų darbinikai. Adresas laikraszczio: V. J. Stagaras & Co, Shenandoah. Pa.

2) „Katalikas”, paszvēstas rei-ka-lams lietuvių katalikų, išleidžia-mas kelių Chicago’s lietuvių. Kožnas numeris szio laikraszczio yra papuo-sziamas katalikiszkais paveikslėliais: jo redaktorium yra Dr. J. Stupnic-kas, buvęs anais metais Garso redak-torium Shenandoah’rij. Pereitame Tėvynės numerije paminėjome, jog Kataliką išleis kun. Kraucziunas del savo asabiszkų reikalų, bet dabar pasirodo, jog tai neteisybė ir mums klaidingai praneszė korespondentas isz Chicagos. „Katalikas”, pats ra-szo, jog kun. Kraucziunas nepriguli prie jo išleistojų. Tarp svarbių rasztų Katalike talpinamų reik paminėti garsų kun. Jaunio dvasiszkos iszkal-bos rankvedį ir jo gramatiką. Gaila tik kad redakcija nepasirupino geres-nės kopijos tų svarbių rasztų ir dar spaudindama juos nemaž klaidų pri-darė. Adresas Kataliko redakcijos: Dr. M. J. Stupnicki 3121 S. Morgan str., Chicago, Ill.

3) „Blaivystės Laiszkas”, orga-nas Susienytų blaivystės draugys-czių prie „Susiv. L. A.” „Blaivys-tės Laiszkas” spaudinamas yra „Su-siv. L. A.” spaustuvėje, iszeina kas du mėnesai syki, kasztuoja ant me-tų 60 c. „B. Lieszkas” stengia iszrodyti naudą blaivystės szaltai ant racijonaliszkų argumentų pasi-remdams. Adresas iszleistuvės: M. Dervinis 258 Botler Ave, Pittston. Pa.

4) „Aidas” Lietuvos darbinikų gyvenimo, išleidžiamas soci’alde-mokratiszkos partijos lietuvių ir len-kų Szveicarijoje. Pirmiaus jie isz-leidinėjo tik lenkiszkoje kalboje „Echo”, nuo szių metų žada leisti sykiu „Echo” ir „Aida”.

Naujos knygos.

„Lietuvishkos pasakos I. Medega iietuvishkai mytologijai“.

Surinkos J. Dr. Basanavicius, Shenandoah, Pa. Dirvos spaustuvėje, 1899 m. (gaudingam lituanologui Prof. Dr. A. Bezzenberger'ui Karaliauciuje, paankanta). Yra tai viena isz svarbiausių knygų, kurios iki sziol iszėjo lietuviszkoje kalboje. Patilpę ten per 200 pasakų, surinktų Ožkabalių (Dr. Bas. giminės) apygardoj paties autoriaus ir jo brolio, teippat kelių tautiečių nuo Szaulių apygardos ir p. P. Kraucziuno su rinktos pasakos sykį spaudintos maskoliszkame žurnale „Žyvaja Starina“. Visos pasakos pagal inturį padalytos ant skyrių, beje pasakos: apie 1) sutvėrimą pasaulės, 2) Perkuną ir Velnią, 3) žmogų ir velnią, 4) raganas ir raganius, 5) deives Laimą ir Laumes, 6) Dalį, 7) Giltinę, 8) Aitvarą ir puscezius, 9) Ugnį, 10) Szalną ir Szaltį, 11) vejus, 12) milžinus, 13) žalczius ir smakus, 14) vilktakius ir vilkalokus.

Prakalboje autorius paminėdams visus(lietuviszkoje ir kitose kalbose), atspaudinusius mūsų pasakas mokslinczius terp kitko teip kalba:

„Nors apie lietuviszką mytologiją mes turim jau gana gausią literatūrą, bet vis gi su senovės Lietuvių tikyba mes esame menkai susipažinę isz tos butent priežasties, kad dides nėji dalis lietuviszkos mytologijos dar tautoje liekti nesurankiota, neaprašyta. Isz tardymų Kraszewski'o, Mannhardt'o *) ir k. mes tik tiek sziaūdien pasitivishkai žinome, jog seniausia Lietuvių, Latvų tikyba buvus – deivojimas gamtos prajovų (Saulė, mėnuo, žvaigždės ir t. t.); jog ji buvusi identiszka su tikyba senovės Jndų, Graikų ir jog pas senovės Lietuvius vieszpatavēs tokis jau polytheismas, kaip ir pas kitas ariszkas gentes **).

Medega, kurią asz czion, tuom tarpu be komentarijų mytologams ir folkloristams paduodu ne vienam įžvilgije yra svarbi ir, man rodos, suteiks nemenką paszalpą tardytojams lietuviszkos mytologijos.

Dr. B. žadėjo sykiu iszleisti ir vokiszkoje kalboje szitą moksliszką rankių pasakų.

*) „Die lettischen Sonnenmythen“. Zeitschrift f. Etnologie 1875. S. 73 ff. —

**) Slg. Usener. Goetlernamen. Bonn 1896 S. 79 ff.

220101